

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
БЕОГРАД**

Пословни број: К-По₂ 22/2010.

**ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА ОД 27. априла 2012. године**

УТВРЂУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

- **Заменик тужиоца за ратне злочине Снежана Станојковић,**
- **Пуномоћник оштећених Марина Кљајић,**
- **Сви оптужени и**
- **Браниоци адвокати Гордана Живановић, бранилац оптужених Деветака и Јована Димитријевића,**
- **Слободан Живковић, бранилац оптужених Девчића, Стојановића и Бачића,**
- **Војислав Вукотић, бранилац оптуженог Крњајића, а на данашњем претресу мењаће адвоката Градимира Налића, браниоца оптуженог Радојчића,**
- **Борис Зорко, бранилац оптужених Миодрага Димитријевића и Влајковића,**
- **Никола Рашић, бранилац оптуженог Перића, по заменичком пуномоћју адвоката Јасмине Живић,**
- **Бранко Димић, бранилац оптужених Јосиповића и Николајидиса,**
- **Бранислава Фурјановић, бранилац оптужених Косијера и Стевановића.**

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес одржи.

Претрес је јаван.

Главни претрес се наставља у 09:37 часова.

РЕЧ СТРАНАКА

Бранилац оптужених Косијера и Стевановић АДВОКАТ БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Поштовани суд, поштоване колеге. Нема доказа да је мој брањеник Петроније Стевановић починио кривично дело описато под тачком 2а оптужнице. У диспозитиву оптужнице оптужени Петроније Стевановић се терети да је у наведеном периоду приликом саслушања цивила Ђуран Толовића у просторијама ТО Ловас у кругу месне заједнице повређивао телесни интегритет цивила Ђуре Антоловића, а затим покушао и да га убије тако што га је приликом саслушања ножем убадао у бутину једне ноге, те потом заједно са још двојицом неидентификованих припадника ТО Ловас одвео до његове куће где су га убацили у подрум, бацио за њим две бомбе. У диспозитиву оптужнице нема времена извршења кривичног дела као битног обележја бића кривичног дела.

У својој одбрани оптужени Петроније негирао је да је било кога повређивао ножем, да није улазио у куће јер се плашио улажења у куће, да се правио луд кад је требало да се неко преведе, доведе јер је био шокиран, јер је требало он да погине када је погинуо Ђорђевић. Био је истраумиран, бојао се да иде у куће да погине и да је само две бомбе бацио и то приликом уласка у село Ловас приликом погибије Ђорђевића. Ни оптужени Петроније Стевановић, ни оптужени Милан Радојчић и Милан Девчић нису изјавили да су било где заједно учествовали у некој акцији. Нема ни материјалних доказа да је оптужени Петроније Стевановић починио кривично дело.

Сам сведок је на главном претресу изјавио да медицинска повреда није констатована и да није проблем и налаз може данас прибавити, што управо указује на недостатак материјалног доказа и могућност незаконтог прибављања доказа. Налаз и мишљење судско-медицинског вештака Младена Марцикића од 27. сјечња 2004. године који закључује: „Ђуро Антоловић, према приложеној медицинској документацији није задобио телесне озледе, дијагнозе с лечења у Интерном оделу Опће болнице Пула говоре да се ради о хроничним болестима срца и крвних жила. Психијатријски налаз указује на психолошке поремећаје“. Овај налаз и мишљење судског вештака су заправо писмени доказ да сведок Ђуро Антоловић није задобио телесне повреде којима се мој брањеник терети, који повреде за које се терете оптужени Милан Радојчић и оптужени Милан Девчић, а психијатријски налаз указује на психолошке поремећаје овог сведока што доводи у сумњу његово свеочење.

У првом исказу датом пред Међународним кривичним трибуналом 11. и 12.12.1995. године сведок Ђуро Антоловић изјавио је да је 15.10.1991. године у њихову кућу упала група пијаних четника коју је предводио Милан Радојчић, а следећег јутра приведен је код Радојчића па га је Петроније убадао ножем у леву бутину. На главном претресу одржаном у Жупанијском

суду у Вуковару 16.12.2003. године изјавио је да га је Милан Девчић привео и довео Петроније и да га је Петроније у присуству Девчића два пута убо ножем у леву натколеницу. Из његовог исказа прозилази да се то догодило истог дана када је приведен, дакле, 15.10.1991. године, а 19.11.2007. године изјавио је да су трећи дан од пада Ловаса, дакле, 13.10.1991. године у његову кућу дошли и Радојчић Милан и Девчић Милан. Сутрадан су поново дошли и пред његовом мајком га тукли да би одмах изменио исказ и изјавио да су га тукли непознати војници, а њих двојица су посматрали да би изменио исти исказ и изјавио да се то догодило у периоду од 14. до 17.10.1991. године и да му је дан након што је притворен Петроније у присуству Девчић Милан забио два пута нож у леву натколеницу описујући Петронија да је често мењао униформе, да би некада био и у цивилној одећи, а на глави је носио личку капу. 19. студеног 2007. године Жупанијски суд у Вуковару. На главном претресу изјавио је да је Петроније једини новио личку капу. Осим тога није знао да опише Петронија, а такође је на главном претресу изјавио да тада није знао нити име, нити презиме ниједном батинашу. Касније је сазнао о имену неке. Да је име Петроније сазнао када је Девчић рекао да ће га довести, међутим, није рекао да је Девчић довео Петронија. Даље је навео да га је запамтио зато што је био у једном од претреса потенцирајући да га је запамтио зато што је носио личку капу.

Сведок Марица Антоловић у исказу од 19. вељаче 1993. године изјавила је да је дана 17.10.1991. године Милан Радојчић са још 7 четника дошао у њихову кућу и да су га након претреса тукли у њеном присуству и рукама и ногама и да је од стране Девчић Милана и Радојчић Милана био психички и физички малтретиран. На главном претресу изјавила је да је Илија Воркапић са још двојцом непознатих дошао и одвео њеног сина, а што је рекао и син. Тек када се њен син вратио из затвора видело се да је био тучен и да они који су га одвели у затвор нису били из Ловаса. Сведок Ђуро Антоловић оспоравао је исказ своје мајке. Да је био боден ножем и да су му разбили вилицу сведокиња није ништа изјавила.

Треба имати у виду и исказ оштећеног Ђуре Антоловића да га је Мића Девчић металном шипком ударио преко лица, након чега је почео да крвари, да би 2003. године изменио исказ и изјавио да га је Милан Девчић ударио руком у којој је држао боксер и разбио му вилицу са леве стране, а 2007. године изјавио је да га је Радојчић ударио боксером у доњу вилицу. Одмах затим изјавио је да га је заправо Милан Девчић ударио боксером, а да притом нема никакву медицинску документацију. Одбио је да се суочи са оптуженима Миланом Радојчићем и Миланом Девчићем, који су оспоравали његов исказ. У исказу датом пред Међународним кривичним трибуналом 11. и 12.12.1995. године сведок Ђуро Антоловић изјавио је да су га одвезли аутомобилом у коме су били двојица наоружаних четника, убацили су га у подрум Петроније и још један човек чији је надимак био Бајица, а који се презивао Радојчић водили су ову операцију. Одмах пошто су га убацили у подрум за њим су бацили једну ручну гранату. У магновењу чуо је Бајицу како виче да је још увек жив и да треба да се убаци још једна граната и да су бацили ту другу гранату. На главном претресу од 16.12.2003. године сведок Ђуро Антоловић изјавио је да су га Милан Радојчић, звани „Бајица“

Петроније и још један наоружани војник у униформи ЈНА довели га у двориште породичне куће и бацили у подрум и за њим су бацили једну ручну гранату, дакле, није се изјаснио ко је бацио за њим ручну гранату већ говори у множини бацили су. Дана 19.11.2007. године изјавио је да је сигуран да је Петроније бацио и ту другу бомбу у његов подрум, из чега произилази да није видео ко је бацио другу бомбу, а ни ко је бацио прву бомбу. У првом исказу није рекао ко је бацио ручну гранату, а у другом исказу изјавио је да је сигуран да је Петроније бацио другу бомбу у подрум иако за прву бомбу није изјавио да је Петроније бацио. Очигледно сведок није видео ко је бацао бомбе. У исказу датом 1995. године још је изјавио да се пузећи попео до клизних врата на поду кухиње и у тренутку када је провирио кроз отвор клизних врата пролетео је један снајперски метак, након чега се поново сурвао у подрум. Након извесног времена двојица војника мађарске националности спасили су га и крили до Божића 1991. године када је напустио Ловас. Њихова имена није знао. На главном претресу од 16.12.2003. године да су га из подрума извукао два Мађара и један Србин а 19.11.2007. године да га је из подрума извукао Зоран Калањ и још један Мађар. На главном претресу прво је изјавио да му је Петроније бацио две ручне бомбе да би одмах изјавио да су га Петроније и Милорад Радојчић довели и бацили те бомбе - главни претрес од 23.11.2009. године. На главном претресу од 23.11.2009. године изјавио је да се бојао да каже име Зорана Калања како не би имао неке последице, али пошто је сазнао да је погинуо тврдио је да је он био са Мађарима као и да га је тражио. Међутим, из његовог исказа произилази да је сведок сазнао да је Зоран Калањ бацио бомбе у подрум, зашто би га иначе тражио, али пошто није жив терети оптуженог Петроније Стевановића. Зашто није сазнао имена Мађара који су га наводно штитили нити их је тражио, међутим, на истом главном претресу изменио је исказ када му је предочено да су војници мађарске националности стигли у село Ловас тек у новембру 1991. године па је изјавио да му је Калањ наводно касније довео Мађаре и да га је наводно извукао са двојицом војника које он не зна нити зна које су националности.

О лажном сведочењу сведока Ђуре Антоловића говори и чињеница да је пред истражитељима Међународног кривичног трибунала изјавио да је установио да је у његовог оца пуцано с леђа, да је улазна рана била нормалне величине, али излазна рана је била огромна и да се један четник са надимком Петроније хвалио да му је он убио оца. Међутим, из налаза и мишљења сталног судског вештака др Анте Блажановића од 08.06.2005. године о узроку смрти Живана Антоловића произилази да је умро насилном смрћу због стријелне ране и трбуха и десне потколенице. Сведок Стојан Илић изјавио је да је Зоран Калањ затворио Ђуру фотографа и његовог брата у подрум и бацио бомбу и да не зна да ли је тај Ђуро фотограф жив. 28.01.2011. године, транскрипт аудио записа са главног претреса као и на записнику Министарства унутрашњих послова од 12.12.2007. године бомбу је бацио у његов подрум јер је чуо да му је брат био у „Зенгама“ па је неоснована оптужница да је оптужени Петроније Стевановић покушао да убије Ђуру Антоловића тако што га је убацио у подрум са још двојицом неидентификованих припадника ТО Ловас, бацио за њим две бомбе које су експлодирале.

Нема доказа да је оптужени Петроније Стевановић у просторијама ТО Ловас у Месној заједници повређивао телесни интегритет цивила Ивана Видића ударајући га гуменом палицом по леђима, како је тужилац у својој завршној речи објаснио, то је изјавила једно Вера Видић, наводно да је то рекао покојни Иван Видић. Значи, ради се о посредном сведоку.

Сведок Вера Видић први пут је дала исказ на главном претресу 21.09.2010. године па је могла оптуженог да терети по свом нахођењу, с обзиром да су сведоци припремани од стране представника Фонда за хуманитарно право. Оптужени Петроније Стевановић искрен, како је и сам тужилац изјавио у својој одбрани, навео је да је ударао палицом по ногама, али не Ивана Видића и не по леђима, осим тога палице су имали сви припадници милиције. Такође није тачан исказ Марице Антоловић да је крајем десетог месеца у близини зграде њихове полиције видела Петронија да туче ногама и палицом Балића, који је пред њим лежао на земљи и тражио да преда оружје. Оптужени Петроније Стевановић крајем десетог месеца није био у Ловасу. Осим тога у оптужници није наведено да је Марин Балић убијен у периоду од 14. до 18.10.1991. године, а не крајем десетог месеца.

Нема доказа да је оптужени Петроније Стевановић починио кривично дело описато под тачком 4а оптужнице. Оптужени Петроније Стевановић детаљно је описао улазак у село Ловас 10.10.1991. године и погибију војника Ђорђевића, да је пратио и видео како се са крова пушка помера, само је рекао „кров“, али је било касно, да је њега гађао, да га убије и промашио и ударио позади тог Чачанина у стомак и онда су га после пребацили у ту Кризманићеву кућу.

У својој одбрани изјавио је да су погођеног Чачанина пребацили у кућу, међутим није рекао ко га је пребацио, то јест да ли је и он учествовао у пребацивању Ђорђевића. Затим, је изјавио да су наставили даље и ушли у једну српску кућу где су јели и наставили даље. Даље је навео „они су знали за те организаторе, ти који су 01. маја, шта ја знам организирали, који су побили војнике, то је неких 12 војника, отели тенк, шта ја знам шта су радили ови што су протерали те сељаке и одмах су отрчали код тих кућа доле једно троје, четворо заробили и ови су други још једно четворо, петоро, не знам тачно колико их је било, ставили у камион за Товарник одмах да се возе. Одвезли смо их, био сам у пратњи за Товарник. Око поноћи или после поноћи ишао је да одвезу покојног Ђорђевића до Шида“.

Из одбране оптуженог Александра Николајидиса произилази да је погођен Ђорђевић пао поред Петронија, још се копрцао, показао му је да га повуче, да га помери, међутим, овај није хтео, није смео да дигне главу, забио главу у неки шљунак и није смео и да су у кућу Љубице Адамовић ушли Аца Ступар и два брата и унели Ђорђевића где је и умро. Да је Петроније остао напољу и није уопште улазио.

Сведокиња Љубица Адамовић у свом исказу датом 23.11.2007. године пред Жупанијским судом у Вуковару по замолници Окружног суда у Београду, у присуству заменика Окружног јавног тужиоца у Београду,

изјавила је да је 7 до 8 четника утрчало у њихову кућу, међу тим војницима је био један брадоња ниског раста, крезуб са шипком и да је он рекао да ће све одвести у кукурузиште и убити. Док су им претурали по кући неко је довео убијеног добровољца и ставили га на праг њихове куће. Онда су поново обухватили њену децу и рекли да ће их одвести у суседно кукурузиште и тамо убити. То је поновио четник који је имао шипку у руци и цело време је вадио испод пазуха те поново тамо стављао. После 2 сата малтретирања дошао је Славољуб Бивановић који их је одвео у кућу Данице Воркапић где су остале током ноћи, али су их ту нашли Ацо, Петроније и Коста и рекли су Даници Воркапић да траже три жене које треба силовати па убити, а у подруму са њима био је и Славољуб. Истакла је да мисли да су их прогнали како се не би прочуло о њиховој пљачки. Међутим, из њеног исказа произилази да војник кога су ословљавали именом Саша, буцмаст, коврцаве косе, жуте боје, тражио од ње да му преда новце и златнину а не Петроније. На главном претресу у Вуковару изјавила је да су их Петроније и Коста гурали у подрум и инсистирао је да их силују у кукурузу и убију. На главном претресу изјавила је да су неки од њих упорно понављали „дај, одвешћемо у кукурузиште, заклаћемо дјецу, дај Мају, дај Мају“. У кући Данице Воркапић кад се спустила ноћ стали су на врата подрума и рекли су „где су оне двије жене и дјеца, каже прво силовати па онда убит“ и да је ту такође био Славољуб Ивановић. Дакле, приликом давања првог исказа сведокиња није знала да каже име лица које је претило, али га је описала као лице ниског раста, крезуб са шипком, што не одговара опису оптуженог Петронија. Из њеног исказа произилази да не зна где је био оптужени Петроније у време погибије Ђорђевића, само зна да је био ту негде вани и да је она само чула, али није видела та три лица која су била у кући Данице Воркапић, јер је била у подруму. Сведокиња није знала да ли је била у кући Кате Радојчић или Кате Воркапић или Данице Воркапић и која је спасила од те тројице који су претили силовањем и убиством. У првом исказу тврдила је да њеног свекра из куће њиховом „Голфом“ одвео војник по имену Петроније, да би у истој изјави променила исказ и изјавила да га је одвео Аца, да су их на путу до Товарника у сивом „Југу“ пратили Петроније, Ацо и Коста, а на главном претресу да их прати Ацо и још тројица. Оспоравала је да је из њене куће пуцано и да је убијен добровољац и да је у кући нађена и одузета пушка.

Из исказа Ђуре Радочаја датим пред Међународним кривичним трибуналом 04.02.1996. године види се да се из канцеларије Месне заједнице где је био на дежурству вратио кући у време кад је почео напад на Ловас, да је затекао жену, њене родитеље и њеног брата Мирослава Адамовића са женом Љубицом Адамовић и двоје деце, да је кренуо код мајке и поново се вратио кући, па након тога поново са Шураком Мирославом Адамовићем кроз кукурузиште кренуо и према Мохову и Илоку, али се он поново вратио у кукурузиште из чега произилази основана сумња да су и Ђука Радочак и Мирослав Адамовић пуцали и убили Ђорђевића. Цирам сведока Пату Перенца: „Са леве стране бочно су отворили ватру, споља је кукурузиште према гробљу. Добио је метак са леве стране у овом делу ту. Ми смо уз ватру прешли преко и заузели. Била је једна кућа тамо, повећа кућа, било је канала. Ту смо се сметстили и после тога смо се нас двојица вратили назад по њега под ватром. Човек се звао

Зоран, презимена не могу да се сетим, чини ми се да је Зоран Тепавац, чини ми се, нисам сигуран, извукли смо га. Остали су нас покривали с ватром. Могу вам рећи да сам се чудео да нисмо били погођени. Међутим, били смо приковани ту због те ватре и нисмо могли да га извучемо и то је докле год није стигла та друга група, та Титова група и група активних полицајаца и он је у међувремену човек умро“ – 20.06.2007. године је дата ова изјава.

Осим тога у првом исказу Љубица Адамовић говорила је о две жене, а на главном претресу о 3 жене којима је прећено силовањем и убиством и да се потом склонила са двоје деце код супругове сестре Маријана Радочај и да су ту били с њом у подруму и њен свекар Мато Адамовић, свекрва Драица Адамовић, док није спомињала и жену Ђуке Радочаја. Сведок Славољуб Ивановић није потврдио исказ сведокиње Љубице Адамовић да је оптужени Петроније претио нити да је био у њеној кући, напротив рекао је да није био и у кући Данице Воркапић није био нити да је претио да ће жене силовати и убити, да је Петронија виђао само пар пута у пролазима, али да нису имали контакте. Даље је навео да су оне причале да су хтели неки да их убију, да је хтео Аца да их убије, али да нису рекле име оптуженог Петронија.

Сведок Славољуб Ивановић описао је Косту као низак, мали, куди камо нижи од њега, специфично низак човек, да је носио црвену капу, црвено као нека кика округла капа.

Из исказа сведокиње Данице Воркапић произилази да је на неког Петронија само налетела трећег или четвртог дана од напада на Ловас, да га је тада видела први пут, видела је да има кокарду, то је била шубара и неки крст напред и да јој је неко рекао у путу „види, то је онај Петроније, мали човек, рекла је Боже благи како је мали човек и да је тако зао по причању“. Из исказа сведокиње опис јако малог човека не одговара опису оптуженог Петронија Стевановића.

Међутим, сведокиња није потврдила исказ сведокиње Љубице Адамовић да су три лица била у њеној кући, да су стали на врата подрума и тражили две жене и децу и рекли да ће их прво силовати, а затим убити и да им сведокиња није дала да уђу у подрум, да им је рекла да се склоне и иду из њеног дворишта. Сведокиња је изјавила да је неко хтео да их убије и да их је нападао и да не зна ко је од тих добровољаца, произилази да сведокиња не познаје оптуженог Петронија нити га је видела, јер оптужени није мали човек, нити је носио шубару, већ како је изјавио једини је носио црвену беретку. Дакле, сведокиња Љубица Адамовић сведокињи није рекла да им је оптужени претио да ће их силовати и убити. Такође је сведокиња Даница Воркапић оспорила и исказ сведокиње Љубице Адамовић која је изјавила да јој је Даница Воркапић саопштила да је видела Мату кад су га довели у задругу.

Сведок Славко Ступар такође је изјавио да Петроније није улазио у кућу Љубице Адамовић, то нису изјавили ни Пато Перенц, Милан Милосављевић, Никица Главочевић, ни остали учесници у ослобађања села Ловас.

Из исказа сведока Борисава Пребега произилази да је Петроније црн, можда онако мало нижи, да нема зубе, носио је ону црногорску капу са четири „С“ горе, носио је „Зенгине“ хрватске панталоне, усташке чизме доле. Међутим, из исказа оптуженог Александра Николајидиса произилази да је једино Коста носио личку капу, а нико није носио шубару.

Сведок Мирко Јовић описао је Косту да је био онижи и мисли да је често носио неку личку капу и да га по томе памти.

Сведок Јосип Лукетић такође је тврдио да је само Косту видео у црној униформи, са црногорском капом на глави.

Сведок Мирко Кесер описао је Косту да је био низак, слабе грађе, имао је кратку браду и носио је капу малу, црну, округлу капу са црвеним горњим делом и дугим црним ресама са стране.

Сведок Балић Вјекослав изјавио је „колико знамо тај мали што је имао ту капуци да је он био међу њима главни, то је тај што је носио ону капицу црногорску, он мисли да је то тај Коста, тако су га звали“.

Грубач Слободан о Кости је изјавио да се тамо оженио, после остао код њих, имао личку капу на себи, низак Коста, он се звао Коста тај са личком капом, не зна да ли личка или црногорска. Косту је приметио што је имао да ли је то личка или црногорска капа онако са ресама.

Сведок Сомборац Владимир такође је изјавио да му је један четник посебно остао у сећању, био је то извесни Коста, црнокос, висине једва око метар и по.

Треба имати у виду и чињеницу да су ова оптужена негирала да су било где учествовали у некој акцији заједно, да су чак и приликом уласка у село Ловас били на различитим странама улице који одбрану оптуженог Петронија да није познавао Косту и да оптужени Петроније Стевановић уопште не зна ко је Коста. Осим тога оптужени Петроније Стевановић на главном претресу 18.04.2008. године изјавио је: „Ја нисам ни улазио у двориште да бих неког хапсио, ту сам доле те са Воркапићем, пошто смо ишли за Товарник овде је настаљено даље да чисте село и улетали. Ми смо отишли за Товарник ове да одвеземо што сам напред описао“.

Из исказа оптуженог Александра Николајидиса, сведока Мирка Јовића, Вјекослава Балића, Грубач Слободана, Мирка Кесара, Јосипа Лукетића и других произилази да је једино Коста носио личку капу, али како је Коста погинуо сведок Љубица Адамовић терети оптуженог Петронија.

Нема доказа да је оптужени Петроније Стевановић починио кривично дело описато под тачком 4б оптужнице. Под овом тачком оптужнице оптужени Петроније Стевановић и Александар Николајидис терете се да су у периоду од 14. до 18.10.1991. године учествовали у убиствима неутврђеног броја цивилних лица описати у тачки 2, 3г изреке оптужнице

тако што су поједине од ових лица преузимали из импровизованог затвора у подруму Месне заједнице по наређењу оптуженог Љубана Деветака и заједно са припадницима оружане групе „Душан Силни“, Аждаја, Коста и други одвозили са више путничких возила на разне локације где су лишавани живота.

Оптужени Петроније Стевановић уопште не зна ко је Коста. На главном претресу од 18. априла 2008. године на питање заменика тужиоца „Да ли сте чули за неко лице под именом или надимком Коста“, одговорио је: „Па то је онај Коста ту што седи тај високи, он је, тада сам њега упознао 14. када смо ишли доле на винограде, разумете, њега сам видео, ја са њим нисам причао“. Оптужени Петроније за Аждају је изјавио да га је ту познао, да није припадао групи оптуженог и да је Аждаја са Ацом горе и са Ступаром формирали мало касније групе где смеју да улете. Из исказа оптуженог Николајидиса произилази да је знао Косту и Аждају, да је са Аждајом, Николом Вуковићем и још пар добровољаца спровео људе које је Деветак издвојио и њих су вратили у затвор, да је са Аждајом причао, да је Аждаја силовао Снежану Кризманић, што сведокиња није потврдила.

У истрази оптужени Александар Николајидис изјавио је да је Аждаја силовао Снежану Кризманић. Међутим, сведок Снежана Кризманић изјавила је да је само Александар Николајидис силовао. Из исказа снежане Кризманић произилази да су из Ловаса за Панчево осим сведокиње путовали оптужени Александар Николајидис, Коста и Љубодраг Бјелић и да су Косту оставили у Београд. Такође је оптужени Петроније изјавио да нигде у акцију са Александром није ишао, да се није дружио, да није улазио у куће јер се плашио улажења у куће, да се правио луд кад је требало да се неко преведе, доведе јер је био шокиран, јер требало он да погине кад је погинуо Ђорђевић. Био је истраумиран, бојао се да иде у куће да погине. Да је 14.10.1991. године одбио да неке који су били повређени склони јер је долазила војска, да је због тога раздужен са наоружањем и да је отишао кући тога дана када је био и отишао је Јовић, да са Аждајом никад није био у акцији ни са Костом, да се уопште није дружио са њима као ни са Јелићем. Осим тога оптужени Петроније Стевановић не зна ко је Ковач, он говори о смени војске од 14.10. као и о повређеним цивилима у акцији од 14.10. у винограду и њиховом склањању да их војска не види, а не склањању од 18.10. или 19.10. Такође не зна да су ухваћена браћа Павлић јер из његовог исказа произилази да он није ни био присутан кад су браћа Павлић пуцала и кад су ухваћене, већ у склањању других близанаца који су ухваћени у винограду, што се види из суочења обојице оптужених: „Оптужен је Александар Николајидис: Да ли је то тачно? Оптужени Петроније Стевановић: Шта? Оптужени Александар Николајидис: Да су вођени према затвору, то што је Марија Ђаковић изјавила. Оптужени Петроније Стевановић: Ови што су оздо дошли са винограда. Оптужени Александар Николајидис: Та два, да. Оптужени Петроније Стевановић: Је ли одвео Љубо њих, не два, него троје, четворо су отишли тамо? Оптужени Александар Николајидис: То је било 18.10. Оптужени Петроније Стевановић: Који бр 18.10. човече кад сам ја отишао, ти си остао да узмеш кућу да живиш с Кризмаричком. (Транскрипт аудио записа са главног претреса од 18.04.2008. године). Такође не познаје ни Стипу Долачког као и да није био 14.10. до

22.10. у Ловасу када се вратио по оптуженог Александра Николајидиса да га води кући. Одбрану оптуженог Петронија Стевановића да 17. и 18.10.1991. године није био у дворишту задруге потврдио је сведок Берислав Филић.

Осим оптуженог Александра Николајидиса нико није теретио оптуженог Петронија Стевановића да је у периоду од 14. до 18.10.1991. године учествовао у убиствима неутврђеног броја цивилних лица описаних у тачки 2, 3г изреке оптужнице. Оптужени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић оспоравају наводнице из оптужнице да су предавали цивиле ради убистава. Међутим, приликом суочења између оптуженог Александра Николајидиса и оптуженог Петронија Стевановића ко је од њих склонио 10 до 15 људи, односно одвео из подрума у Месној заједници на главном претресу од 18.04.2008. године оптужени Александар Николајидис рекао је оптуженом Петронију Стевановићу: „Ти не смеш да убијеш, ти ниси ни убио, никада нисам рекао да си ти убијао, ти не смеш да убијеш, ти си кукавица, ти си био 24 сата пијан, видиш да не знаш шта се дешавало, не знаш где си пушку држао, не знаш ништа, 24 сата си био пијан.

У истрази оптужени Николајидис је још изјавио да су Пера и Коста са Љубом Јелићем отишли у затвор и ти који су остали у затвору 10 до 15 су одведени са колима. У истрази није знао да каже име ниједног лица од броја 10 до 15, дошао је на тај начин што је од броја 70 мртвих одбио 20 погинулих на минском пољу. Такође, није знао да ли је неко убијен после минског поља, а да није био у затвору. Такође, није знао да каже где су их убили и како су их убили и у истрази оптужени Александар Николајидис је изјавио да је после 20 дана у Панчеву чуо од људи за убиства да је рецимо после убијао, од људи који су ишли, који су шетали, који су долазили и да оптужени Пера то прича и дан-данас. У истрази оптужени Александар Николајидис изјавио је да су их стављали по двоје у кола и враћали се без њих, а на сугестивно питање тужиоца „јесу ишли по двојицу па се врате, двојицу одведу па се враћају“, одговорио је потврдно, да би на главном претресу изјавио да је то било после минског поља, да је било 10, 15 њих по двоје, троје у кола, да је ту био Коста Аждаја и Љуба Јелић их предавао.

Адв. БОРИС ЗОРКО: Ја се извињавам, колегинице опростите што Вам прекидам завршну реч, видим да мом клијенту нешто није добро, видим да се оптужени Димитријевић, требало би вероватно неко од доктора да погледа шта се дешава. Извињавам се још једном.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, направимо прекид.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 10:16 часова и биће настављен у 10:40 часова.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 10:55 часова.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв. БОРИС ЗОРКО: Судија, ја се извињавам што прекидам, извињавам се и колегиници Бранислави Фурјановић што сам прекинуо завршну реч. Оптужени Миодраг Димитријевић се и даље не осећа добро. Ја бих ипак због ове чињенице, да кажем болова, који и даље постоје код њега иако је добио преглед и добио је лек против болова, међутим, они су и даље настављени, ја сматрам да би требало заиста да потражи адекватну медицинску негу и због тога бих замолио ако је могуће да ипак данашњу завршну реч одложимо за понедељак.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Седите.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да је због болова у стомаку Здравствена служба Вишег суда у Београду у паузи суђења указала помоћ оптуженом Миодрагу Димитријевићу, дате су му „баралгетас,, ампула и интрамускуларно и констатовано да је способан да присуствује претресу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Оптужени Александар Николајидис је на сугестивно питање ко их је водио, Петроније, Коста и, одговорио је и Аждај и један мали Новаковић, клинац један оданде из села, из Ловаса и он је са њима ишао, зна за браћу Павлић и за Стипу Долачког да су одвели у капелу на гробље и тамо их убили, а за остале да не зна да ли су сви ти људи побијени и да не зна како су се звали. Приликом показивања фотографија препознао је браћу Павлић и Стипу Долачког. Осим тога оптужени Николајидис на главном претресу додао је што није изјавио у истрази да је отишао према гробљу, да су га они обишли колима, са двоја кола су ишли и кад је он дошао тамо Пера је стајао испред капеле на гробљу, чула се пуцњава и напоље су изашли Коста, Аждаја и овај мали. На главном претресу изјавио је да су их одводили 19. колима Коста, Љуба Јелић, Пера и један мали кога не зна и Аждаја, а приликом суочења са оптуженим Петронијем изјавио је да је 19. ишао кад је задња група, кад су задње водили Љуба Јелић и тај мали, да је онда отишао и онда је њих видео са гробља да излазе и да су пуцали и да се чула пуцњава и излазили су с гробља. Он је ушао и онда их је видео тамо, с тим што је било њих још двоје, троје, не наводећи имена тих двоје, троје као ни име оптуженог Петронија Стевановића.

Међутим, приликом саслушања сведока Миодрага Новаковића оптужени Александар Николајидис није присуствовао претресу. Исказ оптуженог Александра Николајидиса није потврдио сведок Миодраг

Новаковић ни у једном делу. За оптуженог Петронија Стевановића сведок је изјавио да је само чуо и да га је виђао, али није могао да га опише. За Косту је изјавио да га је виђао тамо и да је само чуо за њега, описао га је да је био мали, црн, нижи човек, а Аждај није могао да се сети. Такође је рекао да је чуо да је то Ацо „Коњ“, али није видео никога од тих људи да су они некога малтретирани.

На главном претресу оптужени Александар Николајидис је изјавио да су 18. и 19. одведени сви ти из затвора. Такође је изјавио да су морали, мислећи на затворе стално да их премештају због војске, нису смели да знају са образложењем јер војска је ипак војска.

Из исказа сведока Ђуре Антоловића произилази да су у подруму заједно са њим били још Фрањо Панђа, Јосип Јовановић, Дарко Павлић, Жељко Павлић, Марко Дамњановић, Стипе Долачки, Андрија Девчић, Ђука Кризманић, да је он први изведен 17. до 19. док су ови људи остали унутра.

Сведок Винка Долачки изјавила је да је њен супруг убијен 18.10.1991. године и да су стрељани и нађени у капелици, осим њеног супруга и браћа Антун и Ђука Лукетић и да су они били с њеним мужем.

У целости је оспоравала исказ оптуженог Александра Николаидиса да се он залагао за њеног мужа, да га је чак једном водио кући па враћао и да јој је обећавао да ће бити пуштен. Међутим, сведок Ивица Филић који је иначе сакупљао лешеве, тврди да су браћа Павловић пронађени у гаражи Иве Мађаревића а не у капелици на гробљу како тврди оптужени Александар Николаидис а иначе оптужницом се тврди да су Дарко Павлић и Жељко Павлић лишени живота у гаражи Иве Мађаревића.

Из исказа сведока Љубодрага Јелића датог на главном претресу произилази да су цивиле у аутомобиле уводили Коле и још неки омањи дечко и тај омањи дечко је возио кола док је оптужени Петроније Стевановић био испред капије, али не зна датум када је то било. Наиме, сведок Љубодраг Јелић први исказ дао је у МУП-у 07.12.2006.године када је саслушаван четири сата у времену од 12 до 16 сати у овој изјави навео је да су у Ступаревој групи били Петроније и Аца Грк, о одвођењу људи из затвора ништа није изјавио. У другој изјави састављеној такође у МУП-у 24.04.2007.године у времену од 12.30 до 15.15 наведено је да су Славко Ступар, Аца Грк, Петроније и високи човек који се дружио са Ступаром у два или три аутомобила увели пет до седам, неколико затвореника, након тога су сви аутомобилима отишли у њему непознатом правцу, касније је чуо да су они убијени. Из исказа сведока датих у МУП-у и пред истражним судијом произилази да је сведок давао исказе под притиском и уценом досијеа, под притиском и навођењем више службених лица, официра, шта да каже, посебно што се тиче оптуженог Петронија Стевановића цитирам „сведок Јелић Љубодраг-реко сам то понеки официр прође и каже реци овако, реци онако“ и уз обећање од стране тужилаштва које је са сведоком обавило разговор неколико пута и дан пред давање изјаве пред истражним судијом, цитирам „адвокат Здравко Крстић-сем ових изјава што сте давали, рекли сте, поновили сте и ја сам записао три пута да сте давали изјаву у

тужужилаштву, објаснили сте мало детаљније је ли том приликом, ако ми судија дозволи, ако не ја ћу да прекинем, да ли Вам је нешто у том разговору предочавано, документација нека, да ли Вам је сугерирано како да сведочите данас, да ли Вам је нуђена нека повољност“, „Сведок Јелић Љубодраг-јесте, само кад сам пошо не могу тачно да се сетим господин је реко нико никоме ништа није обећао. Тако смо се поздравили и ја сам отишо из ове установе“, „Заменик тужиоца нема питања али у једном тренутку пред крај излагања поменуо је нешто да је видео, да ли писмо или обавештење и нешто је поменуо Петронија, па ако хоће да објасни“, „сведок Јелић Љубодраг, то бих Вас замолио, то сам јуче ја сам, нећу, одустајем, разговараћу то другачије“, „истражни судија-има ли то везе са овим догађајем“, „Сведок Јелић Љубодраг-не, има са истражитељима, ја ћу некако ступити са њима у контакт па ћу им објаснити“. Сведок се није изјаснио од кога су следиле претње али се и на главном претресу изјаснио да му је у међувремену до главног претреса прећено.

Из исказа сведока Стјепана Пеулића утврђено је да је за Петронија чуо када је Аца долазио после, када је одвезао Снежану, долазио је код њих у кућу, код прије и зато што је Аца причао тако са пријом да су се на путу срели и да је Петроније хтео да убије Снежану. Сведок Стјепан Пеулић изјавио је да је то Аца причао код њих, то су му жена и прија причале да су наишли у гостиони Аца и Снежана и Петроније је у гостиони видео Снежану и видео је Снежану и да је хтео он да је преузме на себе. То је чуо од прије и супруге када се вратио из Сремске Митровице.

Сведокиња Снежана Кризманић потврдила исказ сведока Стјепана Пеулића осим у делу да је оптужени Петроније Стевановић хтео да је убије и преузме за себе, што значи да је оптужени Александар Николаидис причао неистину оптуженом Петронију Стевановићу у Ловасу. При том треба имати у виду исказ сведокиње да се оптужени Александар Николаидис више пута враћао у Ловас, па се основано сумња да је боравећи у Ловасу причао неистину о оптуженом Петронију Стевановићу. Дакле, оптужени Александар Николаидис терети мог брањеника Петронија Стевановића због његовог односа према Снежани Кризманић коју је Петроније пријавио у МУП-у у Панчеву када је оптужени Александар Николаидис довео у Панчево, тако је она изјавила да је усташица, да је српској деци секла прстиће, уши, радила ланчиће, након чега је уследила рација полиције па су након тога оптужени Николаидис и сведокиња бежали из Горанове куће где су се сместили и боравили на неусловним местима јер је оптужени Александар Николаидис заправо хтео да се ожени њом и како је сам изјавио био је спреман да убије због ње, а што се потврђује и из исказа сведокиње Снежане Кризманић да је обмањивао, да ће је убити неки из његове странке, да ће бацити бомбу у стан и уцењивао је да је само удаја за њега може спасити. Да је био убеђен да ће му бити жена па сведокиња претпоставља да је један од договора био да они који су ушли у Ловас могу да изаберу кућу, жену због чега је и силовао и претходно уцењивао да не сме да побегне. Цитирам „Сведок оштећена Снежана Кризманић-тим прије него што је овај Александар отишо, реко је да пазим шта радим и да је он свима реко да сам ја његова заручница, тако да се не морам бринути, неће ми нико ништа, а реко ми је да водим рачуна да не побегнем јер у Ловасу су ми мама и снаха

и мала нећакиња Доминика. С једне стране на неки начин ме је ученио да не помишљам о неком бежању, он је отишо, он се морао вратити у Ловас“, транскрипт аудио записа са главног претреса од 30.јуна 2009.године, видео конференцијска веза са Жупанијским судом у Загребу. Приликом суочења оптужени Петроније Стевановић рекао је оптуженом Александру Николаидису „који бре 18.10., кад сам ја отишо ти си остао да узмеш кућу да живиш са Кризманичком“, чиме је потврдио исказ сведокиње. Приликом суочења у истрази окривљени Александар Николаидис рекао је окривљеном Петронију Стевановићу да је хтео да га убије сутрадан кад је дошо по ствари али га је спасла Снежана Кризманић, она га је молила да га не убије, да је хтео да га убије због ње. Осим тога после свега тога са Снежаном Кризманић оптужени Петроније Стевановић није дозволио оптуженом Александру Николаидису да се ожени његовом ћерком. Цитирам „адвокат Мила Јанковић- Ви испољавате негативан став и нетрпељивост према моме брањенику, да ли је конкретно постојао неки сукоб између вас двојице“, „оптужени Петроније Стевановић- па нетрпељивост је, што је после свега тога и били смо добри да смо пријатељи и добри и ја сам га ценио, питао мене да се ожени са мојом старијом ћерком, ја сам реко коју да ли си ти нормалан, како ме питаш такве ствари, јеси ти луд, и одата мислим како могу ја да будем. „Адвокат Мила Јанковић- у Ловасу док сте били да ли сте имали међусобних препирки, расправа око нечега или слично, оптужени Петроније Стевановић па препирали смо се, реко сам да буде уз мене, да не иде тамо, да га не вучем, да га не убију, да не иде по кућама, да не пљачка, бегао је од мене, молио сам га ко брата зато што сам га одвео а није како треба, и значи ја бих изгубио главу од његовог брата, зато сам ишо да га доведем“. Осим тога оптужени Петроније натерао је оптуженог Александра Николаидиса да Љубодрагу Јелићу врати ауто, „сведок Јелић Љубодраг-са Ацом Грком сам напустио Ловас кад је та Снежана, та девојка коју сам ја чувао у ТО, где су били стражари из Ловаса, она је спавала код њих, чували су је, то је девојка која је нетакнута отишла из Ловаса, али у договору, али је мени рекла да ће да проба да изађе и тачно је и урадила, ја сам је одвезо до Панчева и ту сам се посвађао са Ацом и украо кола, посеко инсталацију“.

Приликом суочења оптуженог Александра Николаидиса и сведока Љубодрага Јелића „оптужени Александар Николаидис изјавио је где је тај ауто завршио?-сведок Љубодраг Јелић-код тебе, ти си мало га крао, возио по Панчеву једно три, четири, пет сати, оптужени Александар Николаидис- па ја не возим, сведок Љубодраг Јелић-нема везе возила она, нема везе па те Петроније нашо и натерао те да вратиш ауто пред кафаном горе где си ме нашо, секли инсталацију“. При том треба имати у виду да се окривљени Александар Николаидис бранио ћутањем у истрази дуго и да је своје исказе прилагођавао исказима оптужених и сведока.

У тачки 2. 3 Г, оптужнице, оптужени Петроније Стевановић терети се за Дарка и Жељка Павлића, Јосипа Јовановића, међу тим сведок Томислав Шелебај изјавио је-док је био у центру села видео је у белом „гофлу“ Николу који је возио на задњем седишту Дарка и Жељка Павлића, од тога дана није више видео браћу Павлић, претпостављајући да су претходно били изведени из зграде општине где су у подруму држали затворене мештане. Што је потврдио и на главном претресу.

Сведок Љубодраг Јелић изјавио је да је Милан Радојчић рекао да се затворе два брата али да не зна шта се десило са њима. Оптужени Александра Николаидис на главном претресу је изјавио да су браћа Павлић били наоружани, они су 11-ог у поподневним часовима пуцали на добровољце и одузета им је пушка, никако нису ухапшени код куће, они су били преко од земљорадничке задруге где је тај паркинг за кола и са тавана су 11.10., пуцали на добровољце и истог момента су ухапшени и ухапсио их је Горан Јеремић и предао Бати Михајловићу и Славку Ступару и били су тог дана затворени.

Из исказа сведока Марије Ђаковић прозилази да је одмах иза пада Ловаса била на улици и видела око 10 до 15 заробљеника међу онима који су водили заробљенике био је један Петроније од механичарске радионице према канцеларији месне заједнице а водио их је у бивше просторије ХДЗ-а где су били нормално постављени кревети и остало а све то поводом доласка представника Европске заједнице.

19.свибња 1993.годне Окружни суд у Загребу, изјавила да је носио личку капицу, међу тим људима у колони препознала је двојицу својих пријатеља, браћу Дарка и Жељка Павлића, сви су носили неку ћебад. Оптужени Петроније Стевановић не зна да су браћа Павлић 11.10.1991.године пуцали на војску јер није присуствовао том догађају, он их у својој одбрани не помиње ни у каквом контексту. Једини је личку капицу носио Коста Гвозденов, међу тим како је Коста Гвозденов погинуо о чему су сведочили многи сведоци Ловашчани, оптужени Петроније Стевановић се неосновано терети да је учествовао у убиствима неутврђеног броја цивилних лица.

Оптужени Љубан Деветак и Милан Девчић такође су оспоравали у целости исказ оптуженог Александра Николаидиса да су Стипу Долачког и браћу Жељка и Дарка Павлића већ видно претучене и повређене предали оптуженом Петронију Стевановићу да буду лишени живота.

Сведокиња оштећена Анкица Јовановић на главном претресу од 21.03.2011.године изјавила је да је као датум смрти њеног покојног супруга Јосипа Јовановића у матичне књиге умрлих уписан датум 24-ти, па су неосновани наводи из оптужнице да је оптужени Петроније Стевановић неутврђеног дана у периоду од 14. до 18.10.1991.године учествовао у убиству Јосипа Јовановића, јер је Јосип Јовановић убијен 24.10.1991.године, а не у периоду од 14. до 18.10.1991.године, апсолутно нема ни једног доказа да је мој браћеник учествовао у његовом убиству осим тога у то време није био у Ловасу.

Оптужени Петроније Стевановић и Александар Николаидис се терете да су заједно са припадницима оружане групе „Душан Силни“, Аждаја, Коста и други у периоду од 14. до 18.10.1991.годне учествовали у убиствима Зорана Кризманића и Фрањо Панђе, међутим из налаза и мишљења магистра Анта Блажановића о узроцима смрти о особама ексхумираних у масовној гробници у Ловасу од 08.06.2005.годне под тачком 31 наведено је-на листу 724 списа присутан је записник о секцији под

бројем СП 61874-815/97 с локације број 1, те бројем 244/28Л, округли дефект на средини трбуха вјеројатно стријелна рана с каналом, у предјелу лијевог рамена, с лијеве стране округли дефект, нађе се пријелом, друго, треће и четврто ребро лијево у лопатичној линији, узрок смрти стријелна озлиједа лијеве стране прсног коша, идентифициран као Зоран Кризманић, време смрти није утврђено, узрок смрти неодговара описаним повредама јер округли дефект на средини трбуха вероватно стрелна рана с каналом не одговара узроку. Стрелна озледа леве стране прсног коша, а и то је вероватно дакел, није поуздано. Опис округлог дефекта у пределу левог рамена не зна се како је настао као ни преломи другог, трећег, четвртог ребра лево у лопатичној линији.

Из налаза и мишљења мр.сц Анте Блажановића о узроцима смрти, особама екхумираних у масовној гробници у Ловасу од 08.06.2005.године под тачком 43 наведено је-на листу 736 записника о секцији под бројем СП 61.877-818/97 с локације број 1 те бројем 247/31Л на предњој страни весте, шест округлих дефеката вјеројатно од пројектила који се види и на другим одјевним предметима. У кошуљи се нађе дио метала вјеројатно распаднутог пројектила, на прсном кошу и трбуху се виде три озледе вјеројатно стријелне узрок смрти стријелне озлиједе прсног коша и трбуха, идентифициран као Фрањо Панцо. У записнику нема времена смрти, није поуздано утврђено да ли су дефекти на одјевним предметима од пројектила већ се само претпоставља да је нађен део метала пројектила само се претпоставља да је вероватно од распаднутог пројектила. За озледе се такође претпоставља да су стрелне.

Имао оптужницу у којој није утврђено време смрти, нису утврђени извршиоци кривичног дела убиства, начин извршења кривичног дела, број убијених, ко је и на који начин учествовао у убиству ових лица, јер поред двојице оптужених у изреци оптужнице терети се и Аждаја, Коста и други. Број других лица која су учествовала у убиству ових лица није утврђен. Код оваквог стања ствари нема доказа да је оптужени Петроније Стевановић починио кривично дело. У тачки 2-3 оптужнице, оптужени Петроније терети се за Петра Лукетића, Ђуку Лукетића, Антуна Лукетића, Марију Фишер и Стјепана Лукетића. Међутим, супруга покојног Петра Лукетића, Лукетић Јелена изјавила је да је дана 17.10.1991.године, дошао кући Ђука у пратњи три четника и то ујутру у 8 сати. Дошао је да освети оца и брата и рекао је да је Љубан наредио да он дође по њих а да је наредио да Ђука, Анте и отац Петар дођу на саслушање. Она није дала мужу да оде, али од њега је отргнуо један четник кога би препознала кога је описала да је висок и црн и на горњој усници односно левој страни има ожиљак што не одговара опису оптуженог Петронија. Треће лице није описивала.

Сведок-оштећена Лукетић Марија супруга покојног Ђуке изјавила је да је од свекрве чула да је Ђука заједно са тим Костом дошао кући по оца и брата, њега је запамтила и он је био један од њих, да су их одвели у задругу и од онда она њих није видела.

Сведок Милко Кесер потврдио је исказ сведокиње да је Коста са аутоматом по њих отишао.

Сведок Јосип Кувеждић изјавио је да су његовим аутом одвежени из затвора из месног уреда Лукетићи отац и син, да су две особе седеле вани они су убачени у ауто и након 15 минута се ауто вратио без Лукетића оца и сина. Да те особе које су их одвеле са тим његовим аутом никада није виђао, ни познавао из виђења ни по имену или надимку, да су то били људи из других места значи, не домаћи мештани. Сведок је два пута саслушаван и два пута је потврдио да је видео две породице Лукетић и то оца и сина и Лукетић Стјепана и његову жену када су одведени а остале није могао да види из разлога што је био задужен за одржавање агрегата и покретање и оспособљавање струје и воде у месту. Такође, након толико година није могао да се сети тачно ког је дана и месеца то било али је остао при својим исказима. Такође из исказа сведока Јосипа Кувеждића поуздано је утврђено да је оптужени Петроније Стевановић био са сведоком и другим сведоцима у време када су одведени возилом Стјепан Лукетић и Марија Фишер, цитирам сведок Јосип Кувеждић „Лукетић Стјепан и његова жена јер је он са Петронијем и са осталим сведоцима које је навео раније, остао да седи у ходнику. Стјепан Лукетић и Марија Фишер били су на испитивању око сат времена а након тога су изведени вани и пуцњеви су се чули након 15 минута а да су они мртви то се тек сутра ујутру сазнало изјављује сведок. Видео-конференцијска веза са Жупанијским судом у Вуковару 26.11.2009.године.

Из исказа оптуженог Петронија Стевановића произилази да је оптужени чувао сведока Јосипа Кувеждића који је био задужен за одржавање агрегата и покретање и оспособљавање струје и воде у месту, што потврђује и сведок Јосип Кувеждић и да је оптужени Петроније Стевановић остао са сведоком Кувеждићем када су изведени Стјепан Лукетић и његова супруга Марија Фишер. Па како сведок познаје оптуженог сигурно би га препознао да је он одвезао покојног Лукетића са сином возилом сведока како се оптужницом терети оптужени Петроније. У тачки 2-3 оптужнице оптужени Петроније терети се за Ивана Видића, Марина и Катерину Балић.

Сведок Мујић Иван 23. травња 1993.године, у Окружном суду у Ријечи изјавио је „још могу рећи да сам Милана Рудића видио у униформи у Ловасу и чуо сам од других да је он убио из Видић Ивана из Ловаса. У истрази на питање адвоката Здравка Крстића изјавио је, цитирам адвокат Крстић Здравко „и даље, с тим завршавам у овом делу, кажете познато ми је, пазите оптужница се темељи на ову вашу изјаву познато ми је да је Миленко Рудић убио Ивана Видића из Ловаса итд. Ово је Ваша изјава, данас нисте рекли, ја Вас питам“. Сведок Мујић Иван „чујте ја то нисам видио, ја сам само чуо да је Миленко њега одвео и од тада се њему губи траг, он је нађен убијен на брду у кући Девчића Владе. Нисам видио да га је убио“. На главном претресу изјавио је да му је познато и да се прича да је он одвезао аутом из затвора месне заједнице и да га је одвео горе на брдо и да је горе убијен.

Сведок Викица Филић у исказу датом 20.04.2005.године, изјавила је да је чула глас Љубана Деветака када је наредио да се ликвидирају Катица

Балић и њен муж а пре него што је доспела у просторију где је затворена, видела је пред вратима оптуженог Милана Девчића и још непознату особу, оба су била наоружана. У свом исказу спомиње и особу по надимку „Петров“ рекавши да је видела кад је ножем избо Ивицу Видића. На главном претресу одржаном 27.03.2009.године, изјавила је да је видела човека и жену Катицу и Марина Балића. Кад је ујутру устала њих није било али је кроз врата чула када је Љубан наредио да их ликвидирају, дошао је Петроније да пита шта ће са њима а он је рекао да их ликвидира. Више пута је потенцирала да је чула из чега произилази да ништа није видела. На истом главном претресу за Балића изјавила је да их је видела ујутру када је отишла да се умије, да су целе ноћи стајали у ћошку иако је претходно изјавила да их ујутру није било. Даље је изјавила да није видела да ли их је Петроније одвео. За Петронија изјавила је да је мршав, робијашка фаца, грозан, гадан, ружан, плав, панталоне смеђе-браон, увек је имао неке јакне, чизме је носио, некад је имао траку око главе а некад није.

Сведок Мујић Иван изјавио је да Марко, неки ниски црни, имао је неку црну траку. Од сведока који су познавали оптуженог Петронија нико никада није изјавио да је Петроније имао траку око главе, да је гадан, ружан а оптужени није ни гадан ни ружан нити му је фаца робијашка. На главном претресу од 29.06.2009.године, поново је изјавила да су Катарина и Марин Балић били у ходнику целу ноћ и да их ујутру није видела, да су у ходнику чучали на минус 11 степени и да им је она носила деку да се покрију што у претходним исказима није помињала. На главном претресу од 27.03.2009.године, изјавила је да је тучена у кући кад су у њену кућу дошли Аки, Сајџија, Коста и Милорад Воркапић. Силовали је и скинули злато са ње а затим одмах изменила исказ и изјавила да није тучена у кући, већ пред општином да је ударио ногом један Србин у цеваницу, ошамарио је и опсовао јој мајку да би на главном претресу од 29.06.2009. године, изјавила да не познаје људе који су јој скинули злато, да би одмах изјавила да јој је Петроније скинуо злато и још двојица непознатих као и да је Петроније тукао и да се то дешавало пре него што су напустили Ловас, да се то дешавало крајем 11 почетком 12 месеца јер су протерани 26.12. из Ловаса.

Оптужени Љубан Деветак и Милан Девчић у целости су оспоравали исказ сведокиње, при том треба имати у виду да је сведокињи приликом суочења са оптуженим Љубаном Деветаком на околност да ли је наредио да убију Марин и Катарина Балић позлило, када јој је оптужени рекао да лаже па је главни претрес прекинут. Треба имати у виду чињеницу да оптужени Петроније Стевановић није био у Ловасу у 11 и 12 месецу, да је враћено злато и да је злато вратио лично пуковник Суботић о чему је оптуженом Љубану Деветаку лично причао њен отац Марко Филић а сведокиња се бранила да се не може сетити више. Из првог исказа сведокиње Оздановац Бернардице ћерке покојних Марина и Катице Балић, види се да нико од породице Балић није остао у Ловасу осим родитеља који су остали сами и да је чула након око годину дана да су јој родитељи убијени и друге детаље није знала. 17. ожујка 1993.године, Окружни суд у Осијеку, да би у другом исказу после 13 година изјавила да она није била у Ловасу, али су тамо били сви њени при чему је мислила на браћу и друге и да је 11. мјесеца 1991.године, док је била у Немачкој сазнала да су јој родитељи убијени. 12.

сијечња 2004.године, то је дала изјаву Жупанијском суду у Вуковару. Сведокиња Бернардица Оздановац на истом последњем главном претресу изјавила је прво да је оптужени Љубан Деветак позвао њену мајку у месну заједницу да би изменила исказ и изјавила да је позвао у задругу, даље је изјавила да су довели маму у двориште Марице Пеулић сада покојне два војника нека са пушкама и њено неко дете је изашло из дворишта, почело је викати и онда су маму с пушкама истерали из њеног дворишта ван у ауто и да су према брду кренули и наводно тај дан да је мама њена запаљена на брду у једној кући у подруму и отац убијен. Али оца није видела јер је вероватно отац са првим аутом отишао горе али заједно су нађени мртви. Сведокиња је изјавила да нешто о томе зна Викица Филић и да је њена сестра Божица Дрмић највероватније разговарала са Викицом 21.02.2011.

Из исказа сведокиње Божице Дрмић такође ћерке покојних Марина и Катице Балић произилази да је Викица Филић чула у другој соби је била кад су дошли и питали шта ћемо радити са Марином и Катицом Балићевим. Деветак је рекао „како шта, рекао сам да их се ликвидира“. Били су послани на саслушање тамо у мјесној заједници, Марица Пеићева је била тамо присутна и Марица Пеићева јој је причала али да не зна коме је то рекао, да то не може рећи јер је била у другој просторији али глас је његов јер она је била приведена тамо, неко је дошао и питао шта ћемо са Марином и Катицом. Да је Марица Пеићева сада покојна и да је тај разговор са Викицом Филић водила пре годину дана а и непосредно пре саслушања. Очигледно да су ове сведокиње инструктиране од сведокиње Викице Филић без обзира што су обе изјавиле да не знају коме је оптужени Љубан Деветак наводно рекао да се ликвидирају Марин и Катица Балић и да је сведокиња Викица Филић лажно сведочила 04.02.2011.

Осим тога, из исказа сведокиње Божице Дрмић види се да је иста изјавила да је наводно оптужени позвао брачни пар Балића на разговор у задругу а сведокиња Викица Филић тврдила је да се то дешавало у месној заједници где је била затворена чиме се поткрепљује лажно сведочење све три сведокиње. Треба имати у виду и суочење између оптуженог Љубана Деветака и сведокиње Викице Филић, да је пуковник Суботић заврбовао да ради за службу, да јој је он средио папире да оде у Хрватску због чега је отишла пре родитеља и да јој је он лично вратио златнину и пиштољ а својим сведочењем правда се за њене радње.

Оптужени Петроније Стевановић и Александар Николаидис терете се да по наређењу оптуженог Љубана Деветака и заједно са припадницима оружане групе „Душан Силни“ Аждаја, Коста и други, одвозили са више путничких возила на разне локације и Анта Лукетића и учествовали у његовом убиству.

На основу исказа сведока Лукетић Јелене и Лукетић Марије произилази да је Ђука заједно са тим Костом дошао кући по оца и брата, њега је запамтила јер он је био један од њих, да су их одвели у задругу и од онда она њих није видела. Такође из исказа саслушаних сведока произилази да је Антона Лукетића ножем убо Коста а не Петроније, па нема ниједног доказа да је оптужени Петроније на било који начин учествовао у убиству

Антонa Лукетића као и Марка Дaмјaнoвићa, Aлoјзa Кризмaнићa, Ђуре Кризмaнићa, Андријe Бeкчићa, Ивaнa Видићa. Нeмa дoкaзa дa јe мoј брaћeник Пeтрoнијe Стeвaнoвић учeствoвao у убиствимa нeутврђeнoг брoјa oстaлих цивилних лицa, oписaни пo тaч. 2 и 3 oвe oптужницe.

Нису тачни нaвoди из oптужницe oписaни пoд глaвнoм 4, тaчкa 1, oптужницe дa јe oптужeни Пeтрoнијe Стeвaнoвић у нoћи измeђу 17. и 18.10.1991.гoдинe, пoдстрeкaвaн oд oптужeнoг Љубaнa Дeвeтaкa убaдao нoжeм вeћи брoј цивилa, Ивицy Ђaкoвићa, Бoшкa Бoђaнцa, Мaринa Мaђaрeвићa, Тoмy, Злaткa, Ивaнa Видићa и Aнтoнa Лукетићa. У зaвршнoј рeчи тужилaц нaвoди дa нeмa гoтoвo нијeднoг oд oстaлих oптужeних, свeдoкa, припадникa дoбрoвoљaчкe oружaнe грoпe и свeдoкa-oштeћeних цивилa кoји пoступaњe и пoнaшaњe oптужeнoг Пeтрoнијa Стeвaнoвићa нису дoвoдили у вeзу сa мнoгoбрoјним инкриминисaним дoгaђaњимa у нaвeдeнoм пeриoду. Сви oни у битнoм нарoчитo истичу њeгoвo сурoвo и брутaлно пoнaшaњe у нoћи 17. и 18.10. a нарoчитo ујутру 18.10. тe гoдинe. Свeдoк Бeрислaв Филић тврди дa oптужeни Пeтрoнијe нијe биo ни 17. ни 18.10. тe гoдинe у двoришту зeмљoрaдничкe зaдругe. Из искaзa свeдoкa Бoрисaвa Прeбeгa утврђeнo јe дa су трe вoјникa припадникa прoтивдивeрзaнтскe чeтe из ТO Вaљeвo чувaли мeштaнe прeкo нoћи, мeштaнин Миoдрaг Нoвaкoвић и јoш јeднo нeидентификoвaнo лицe зa кoјe нијe утврђeнo кoмe јe припaдaлo сa имeнoм Мaркo. Цитирaћу искaзe нeкoликo свeдoкa.

Свeдoк Стјeпaн Пeулић „дa ли Ви знaтe дa јe Пeтрoнијe излупao „Фићу“ кaдa сe кaжe вратили oви сa минскoг пoљa штo нису били рaњeни, дoшли у зaдругу дa јe хтeo њих сeкирoм дa пoтучe у рaдиoници и oндa пoстaвили су стрaжу, тo ми јe причao чoвeк кoји јe биo Филић Бeрислaв, хтeo сeкирoм, oндa му нису дaли унутрa. Oндa јe излупao Фићу сa сeкирoм oд бeсa и штo сaм јa мoгao нaпрaвити сa тaквим чoвeкoм“? Прeдсeдник вeћa „oвa лицa кoјa Ви спoмињeтe Пeтрoнијe, Aцa, Кoстa, кaкo Ви знaтe њихoвa имeнa“? Свeдoк Стјeпaн Пeулић „зaтo штo су сe звaли тaкo“. Прeдсeдник вeћa „дoзивaли сe oни измeђу сeбe или“? Свeдoк Стјeпaн Пeулић „Aцa јe дoлaзиo пoслe кaдa јe oдвeзao Снeжaну дoлaзиo јe кoд нaс у кyћу кoд пријe и унукa јoш дoнeo мeду дa сe имa дeтe кaжe, имa брe дeтe дa сe чим игрa. Oн и Пeтрoнијe су били глaвни зa ту“. Прeдсeдник вeћa „кaкo рeцимo знaтe кaжe Aцa дoлaзиo, кaдa јe oдвeзao Снeжaну, кaкo знaтe зa тoг Пeтрoнијa“? Свeдoк Стјeпaн Пeулић „зaтo штo јe Aцa причao тaкo сa пријoм дa су сe чaк нeгдe нa пyту срeли и дa су сe, хтeo Пeтрoнијe дa убијe Снeжaну, тo јe Aцa причao кoд нaс, тo су ми жeнa и пријa причaлe дa су нaишли у гoстиoни и видeo oву Снeжaну и дa јe хтeo oн дa јe прeузмe нa сeбe, тo сaм чyo oд пријe и oд сyпругe“.

Свeдoк Пeтaр Вулeтa прeдсeдник вeћa „сaдa ми рeцитe дa ли јe јeднo лицe бoлo нoжeм или вишe лицa или тo нистe видeли“? Свeдoк Пeтaр Вулeтa „нисaм видeo aли прeтпoстaвљaм. Јa сe сeћaм дa кaдa јe пoкoјни Ивицa Цoњaк пao пa су гa пoчeли тући, бoсти нoжeвимa, сeћaм сe сaмo дa сe чoвeк брaниo дoслoвцe нoгaмa, a oни су скaкaли њих пaр oкo њeгa сa нoжeвимa и бoли гa“. Прeдсeдник вeћa „пoштo стe oписaли Пeтрoнијa, дa ли мoжeтe тoг Кoсту дa oпишeтe, кaкву јe oн кoсу имao плaву, црну, смeђу или сe нe сeћaтe“? Свeдoк Пeтaр Вулeтa „нe мoгу сe сeтити“. Пoмeнулe стe oвoг

Косту по надимку да ли Ви физички сте разликовали Косту и Петронија? Да ли сте их лично разликовали као две личности? Сведок Петар Вулета „па тај Коста је био пуно корпулентнији човек од њега колико се ја сећам или сам ја можда заменио“. Заменик тужиоца „добро реците ми само, помињали сте бодење ножевима тамо у дворишту механичке радионе, нисте рекли нам ко то ради“? Па ја вам кажем да од њих 6-7 колико их је било 27.04.2009.године, аудио запис са главног претреса 27.04.2009.године.

Сведок Владо Бошњакковић цитирам „ујутру 18.11. када је било најгоре, тада су припадници паравојних постројби различитих врста, дакле људи, овде су нељудски боли ножевима заточенике села, боли су их усадницама од пушака и ударали цијевима од торпеда“.

Сведок Антоловић Јосип „то су онда тамо тукли, малтретирали боли ножевима, тај Петроније то сам видео да је једно двојицу тројицу ножем убо и не нож него бајонета она“. Истражни судија „констатујем да се ово односи на фотографију Димитријевић Миодрага, знате ли овога“? Сведок Антоловић Јосип „то је Петроније сто посто“. Истражни судија „Сигурни сте“? Сведок Антоловић Јосип „ја мислим да је“. Истражни судија „констатујем да је сведоку приказана фотографија пише Бранка Перића, грешка је у овоме записнику. Сведок Антоловић Јосип „не, сад видим шта пише“. Истражни судија „Петроније Стевановић“. Сведок Антоловић Јосип „да, али не могу, ко би се тога сјетио“? Два пута је сведоку показана фотографија окривљеног Петронија, други без покривеног имена па га није препознао.

Сведок Слободан Грубач – председник већа „је ли обојицу избо Петроније“?. Сведок Слободан Грубач „рекао сам, ја сам чуо онај јаук кад је било, овог првог мислим да је избо, видео сам Петронија, а овог другог не могу, било би глупо да ја нагађам нешто“. 27.01.2011.године, транскрипт аудио записа са главног претреса. Мислити и видети није исто, дакле, сведок није видео ни једно ни друго, а тужилац га наводи као једног од главних сведока који су видели оптуженог Петронија да боде ножем.

Ивица Ђаковић, из исказа сведока Јосипа Оструна који је седео поред Ивице Ђаковића произилази да је Коста убо Ивицу Ђаковића ножем а не Петроније. Остали сведоци који су изјављивали да је Петроније убо Ивицу Ђаковића описивали су Петронија да је носио личку црногорску капу цитирам исказ сведока Милана Цоњар адвокат Бранислава Фурјановић „да ли то значи да на глави није имао ништа“? Сведок Милан Цоњар „па имао је капу, боже мили, носио је капу“. Адвокат Бранислава Фурјановић „какву“? Па личку, какву? Адвокат Бранислава Фурјановић „личку, да ли можете да објасните ја не знам каква је то личка капа“. Сведок Милан Цоњар „црна капа са црвеним обрубом и ресе иза, значи капа која је узета из куће мога пунца односно капа која је припадала мени и мојим коју сам добио на поклон од свог стрица из Лике“.

Бошко Бођанац, сведок Мато Краљевић изјавио је да мушкарац који је био задужен за паравојску убо у оба бедра његовог пријатеља Божидара

Бођанца и чинило му се да је главни био један мушкарац који је на глави носио личку капу са кокардом.

Стјепан Пеулић видесте ли ви кога то Аца бодје ножем? Видео сам. Ето, па кога? Па ето, Мату Кодака и овога Бођанца Бошка.

Сведок Јосип Сабљак описао је Петронија да је носио личку капу а представио им се да је он, да је његова мама Словенка и показивао је да има липов лист, ваљда словенски новац да има негде истетовирано 27.11.2009.године, видео конференцијска веза са Жупанијским судом у Вуковару.

Сведок Мујић Иван који је изјавио да се сећа да Бошко Бођанац није имао снаге даље ходати јер је претходно био избоден ножем од стране Петронија за особу по имену Петроније мисли да је носио личку капу. На главном претресу неку далматинску капицу. Мујић Иван у исказу датом 23.травња 1993.године, у Окружном суду у Ријечи није уопште спомињао Бошка Бођанца иако је спомињао Петронија. Сведок Мујић Иван „да, да, све време ми смо дошли изван села до задње куће и била је једна блага окука и ту смо чули покојног Бошка Бођанца где каже „више не могу“ њега је Петроније убо у трбух тако да је он већ крварио, већ је викао да није могао ходати, Петронија је описао да је био црн, некад је имао милицијску опрему, некада војну, неку далматинску капицу, понекада обадва да је тог дана у дворишту имао милицијску милиција САО Крајине, униформу плаву али да је имао ону капицу, ону са ресама, ону на глави и да је био нормалне висине и грађе, да су га сви ословљавали као Петроније, да му се није представио нити се било коме представио“. 27. јануара 2009.године, Окружни суд у Београду.

Сведок Ђука Радочај у исказу датом 04.02.1996.године, пред Хашким тужилаштвом о Петронију говори као стражару а стражарима назива оне који су их чували преко ноћи 17. на 18.10. и оних који су их водили према пољу детелине. Такође је изјавио да је стражар са надимком „Петроније“ када су напустили минско поље хтео све да их побије, да је то довело до свађе јер су неки били против тога, након чега су се вратили у пољопривредну задругу. Стога је његов исказ дат пред Међународним кривичним трибуналом да је неко иза њега рекао да је стражар убио Бошка Бођанца који је све време крварио од повреда које му је Петроније претходно нанео, заривши му нож у бутину неприхватљив. Међутим, поуздано је утврђено да оптужени Петроније Стевановић није био у тој колони која је ишла према пољу детелине. Осим тога, у исказу датом у Вуковару 17.12.2003.године, изјавио је „неки су људи чак убодени ножем“, не наводећи који су људи убодени и ко их је убо. За Бошка Бођанца је изјавио „понеки нису могли ходати и да је један из пратње рекао Бошку Бођанцу да ће му помоћи да хода. Али су затим уследили пуцњи и да им је изричито било речено да се не смеју окретати и да је касније сазнао да је Бошко Бођанац убијен. Ако није смео да се окреће, како је знао да је Бошко Бођанац успут све време крварио? Његови искази су контрадикторни јер је у првом исказу изјавио да је неко иза њега рекао да је стражар убио Бошка Бођанца, у другом да је касније сазнао да је Бошко Бођанац убијен.

Сведок Милан Радмиловић у исказу датом 06.02.1996.године, за Бошка Бођанца је само рекао да је био избоден. У исказу датом 02. просинца 2003.године, да не може даље од задобијених рана, у исказу датом 22.11.2007.године, није га поменуо. На главном претресу да је био боден, а на питање тужиоца одговорио „Петроније га је избо ножем“. Остао при исказу датим пред Жупанијским судом у Вуковару од 02.12.2003.године, да је Петроније на глави имао некакву личку и црногорску капу са ресом са стране и додао је да је на надлактици цигару „57“ словенски знак показивао је истетовиран, и да им је рекао да је он Словенац, да је дошао из Словеније и да брани своје Србе овде. Међутим, из обавештења управе за извршење заводских санкција Окружног затвора у Београду број 52/09 од 20.02.2009.године, из описа констатоване тетоваже код оптуженог Стевановић Петронија види се да исти нема истетовиран знак цигару „57“ а бројни сведоци су изјављивали да је само Коста Гвозденов носио личку и црногорску капу са ресом са стране као и оптужени Александар Николаидис. Осим тога, приликом препознавања за фотографију оптуженог Дарка Перића рекао је то је Петроније. Осим тога, сведок Иван Мујић изјавио је да се Петроније ни њему ни било коме није представио.

Сведок Славољуб Ивановић на питање тужилаца изјавио је на главном претресу да није видео нити је чуо од некога да је Петроније убадао ножем. То исто одговорио је и на питање браниоца оптуженог Петронија.

Марин Мађаревић такође нема доказа да је оптужени Петроније Стевановић убо ножем Марина Мађаревића. У свом исказу датом 26. ожујка 1993.године, у Окружном суду у Ријечи сведок-оштећени је изјавио „ ујутру негдје око 3 сати или нешто раније наишо и њима свима се представио један њему непознат мушкарац, стар око 40 година, који је на глави имао или личку или црногорску капу с ресама, тог Петронија он је први пут видео а још је на рукаву односно исправио се, на левој руци имао је истетовиране грбове Република бивше Југославије. Даље је изјавио да је на себи имао мајицу па је видео да је сав истетовиран. 26. ожујка 1993.године, Окружни суд у Ријечи. На главном претресу изменио је исказ и изјавио да је имао истетовирану змију, међутим, из обавештења управе за извршење заводских санкција Окружног затвора у Београду број 52/09 од 20.02.2009.године, из описа констатоване тетоваже код оптуженог Стевановић Петронија види се да исти нема истетовиране грбове Републике бивше Југославије нити истетовирану змију. Осим тога, сведок Иван Мујић изјавио је да се Петроније ни њему ни било коме није представио.

Сведок Милан Радмиловић у сва три исказа датим 06.02.1996.године, 02.12.2003.године и 22.11.2007.године, није га поменуо Марина Мађаревића. Само је на главном претресу изјавио да мисли да је боден. Остаје при исказу датим пред Жупанијским судом у Вуковару од 02.12.2003.године, да је Петроније на глави имао некакву личку и црногорску капу са ресом са стране и додао је да је на надлактици цигару „57“ словенски лист показивао истетовиран и да им је рекао да је Словенац, да је дошао из Словеније да брани своје Србе овде. Да се не бих понављала пошто сам рекла за претходног оштећеног, да не цитирам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли при крају?

Адв.БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Да, да, још мало.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв.БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ:

Ово обавештење управе за извршење заводских санкција Окружног суда у Београду. Из исказа сведока Балић Вјекослава произилази да је Коста носио капу, црногорску, Коста, тако су га звали. Сведок Кесер Мирко описивао је да је Коста био низак, слабе грађе и има кратку браду и носио је капу, малу црну округлу капу са црвеним горњим делом и дугим црним ресама са стране као личка капа са неким ресама. Златко Тома сведок Ловро Герстнер је изјавио да је у простору задруге чуо да један од њих има надимак Коста и видео је да је убо ножем његовог кума Златка Тому. Жупанијски суд у Вуковару 20. новембра 2007.године, сведок Антон Кризманић – председник већа „јесте ли видели неку ситуацију да неко неког убада ножем ту“? Сведок Антон Кризманић „па ту с ножем, кад је Коста убо Бјешњера Ловру, кад убада Тома Златка онда сам и ја сам седео крај њега, баш крај њега сам седео, он је био први овај до улаза до капије, онда сам ја био, онда овај“. Транскрипт аудио записа са главног претреса од 15. децембра 2008.године. Сведок Златко Тома није могао да препозна никога од оптужених ко га је повређивао ножем, даље је изјавио да су спомињали Петронија и неког „боксер“ али да он не зна ко је ко. Цитирам „ја не знам ко је ко, како да знам када их никада нисам виђао пре“. Сведок Златко Тома „па није, него касније, оно касније се причало о томе ко је ко, како су се звали, нисмо смели оно ни причати ни ништа, морали смо шутети и тамо бити, седети и то, опет не знам јер да ме избо неки овај, да ли Петроније избо са ножем онако у коленицу. Сада ја нећу тврдити сто посто је он, али тако, тако кажу да је он то био“. Сведок Златко Тома „кажем мрачно је то било све, кажем када сам ја био избоден, нисам ја могао то добро ни видети ништа, све оно“. Сведок Јосип Сабљак изјавио је дана 17. листопада 1991.године, угурали су нас у двориште где су биле поредане клупе. Ја се сећам једног са надимком Петроније, не знам како је био обучен, кратким бајонетом је убо у дебело месо Тому Золику који је био поред њега. Жупанијски суд у Вуковару 19. студеног 2003.године. Сведок Јосип Сабљак „од тога видио сам само убод Золике јер је био уз мене, за особу по имену Петроније мислим да је носио личку капу док је Коста носио шубару коју је добио како је сам рекао од товарничког попа“. Сведок Милан Цоњар изјавио је да особу по имену Петроније мисли да је носио личку капу док је Коста носио шубару коју је добио како је сам рекао од товарничког попа. Па личку капу, црна капа са црвеним обрубом и ресе иза, капу која је узета из куће његовог пунца, односно капа која је припадала њему и његовима коју је добио на поклон од свог стрица из Лике. Сомборац Владимир „један четник ми је посебно остао у сећању, био је то извесни Коста, црнокос, висине једва око 1,5 метар. Оптужени Александар Николаидис изјавио је да је само Коста носио личку капу и да никоа није видео да шубаром. Иван Видић - из налаза и мишљења мсц. Анте Блажановића о узроцима смрти о особама

ексхумираним у масовној гробници у Ловасу од 08.06.2005.године, под тачком 67 наведено је Иван Видић је умро насилном смрћу због стријелних рана трбуха и удова. На листу 760 списа присутан је записник о секцији под бројем Сп.61.857-798/97 с локације број 1 те бројем 227/11. На мајици дугих рукава више неправилних дефеката с предње стране, многоструки прилом десне надлактице и прилом лијеве потколенице. На дијелу лијеве препоне велика рана што одговара дефекту на хлачама, лијево бочно и у висини препона, велики дефект на горњем дијелу трбухва, узрок смрти стријелне озљеде трбуха и удова, идентифициран као Иван Видић.

Сведок Милан Радмиловић који је изјавио „њих су тукли, пребијали Ивицу Видића, то сам добро запамтио, тај Љуба што је рекао боксер, црни, он га је тукао, био је обливен крвљу, а Петроније трчао са ножем и само је бо по бутовима и по дебелом месу“. Да се не понављам у образложењу код овог оштећеног у односу на сведока Милана Радмиловића које је дато код Бошка Бођанца, Марина Маџаревића и Златка Томе и сведока Мујић Ивана које је образложено код Бошка Бођанца па се из наведених образложења не може прихватити исказ сведокиње Викице Филић. Заправо на основу налаза и мишљења вештака доводи се у сумњу да ли је Иван Видић уопште добио повреде ножем јер је у налазу наведено да рана одговара дефекту на хлачама, а узрок смрти стријелне озљеде трбуха и удова па је било неопходно потребно да се саслуша вештак.

Антон Лукетић, Милан Радмиловић у исказу датом 06.12.1996. године пред МКТЈ, 22.11.2007. изјавио је да петорица заробљеника су била натерана да са раширеним рукама стану уз зид механичарске радионице Петар Пера Лукетић и његова два сина Анте и Ђука, затим Алојзије Кризманић, Ивица Видић. Они су били подвргнути специјалном третману убадали су их ножевима и крвнички тукли. У исказу датом 02.12.2003. године није спомињао, а у исказу датом 22.11.2007. године изјавио је да су уз зид радионе стајали Петар Лукетић, Ђука и Анте Лукетић његови синови, Алојзије Кризманић, Ивица Видић, они су добивали посебне батине од Љубе боксера, а Петроније само ишао и убадао ножем без навођења кога је убо. На главном претресу је изјавио: „Њих су тукли пребијали Ивицу Видића, тај Љуба боксер га је тукао, а Петроније трчао са ножем и само је бо по бутовима и по дебелом месецу“, опис Петронија који је сведок описао како је наведено код осталих оштећених не одговарају оптуженом Петронију већ Кости Гвозденову и констатованим тетоважама код оптуженог Петронија. Осим тога нико није изјавио да су и Петар Лукетић, Ђука Лукетић и Алојзије Кризманић бодени ножем, а није ни препознао оптуженог Петронија Стевановића.

Нису тачни наводи из оптужнице наведени под тачком 4.1 да је оптужени Петроније Стевановић већ претходно претученом и повређеном Јосипу Туркаљу ножем секао дугу косу што је објективно и субјективно представљало озбиљан насртај на људско достојанство, а цивилу Златку Божићу наредио да од преосталих цивила прикупи сав новац и драгоцености и да му их преда, што је овај и извршио, па су описаним радњама сви оптужени наносили наведеним цивилима тешке душевне и физичке патње и повреде.

Сведок Вјекослав Балић, који је изјавио да је Петроније једном скинуо скалп са ножем пред свима тамо, приликом показивања фотографија није препознао осумњиченог Петронија.

Сведок Владо Бошњаковић је први пут да је дао 30. липња 2004. године пред Жупанијским судом у Вуковару није спомињао ни Петронија, ни шишање. После три године је изјавио: „Ујутру 18.11. било је најгоре“, да је чуо за име Петроније и видео како тог истог дана шиша тупим ножем једног дечка подуже косе – Жупанијски суд у Вуковару 19. студеног 2007. године.

Сведок Томислав Шелебај, за Петронија је изјавио да је видео да је тука хидрауличном цевом по глави Јосипа Туркаља тако да му је пукла кожа на затиљку главе и обилно је крварио, а након тога га је ишао шишати војничким ножем, покушавши га ножем ошишати, дакле није изјавио да га је шишао него да је покушао да га ошиша - 23. студеног 2007. године, Жупанијски суд у Вуковару. Осим тога у ранијим изјавама све до 23.11.2007. није спомињао да је Петроније секо косу Јосипу Туркаљу иако је спомињао Јосипа Туркаља први пут 10.01.2003. године. Међутим у првој изјави 06.07.1996. године Петронија је описао као Ваљевца, који је носио маскирну униформу, мршав човек, тамне косе која се почела проређивати и мршава лица, да би на главном претресу изјавио да је ћелав, полућелав иако оптужени Петроније Стевановић до данас није ни ћелав ни полућелав. Осим овог сведока ниједан сведок није изјавио да је неко тукао Јосипа Туркаља са хидрауличном цеви.

Сведок Мујић Иван који је изјавио да је Петроније посео покојног Јоју Туркаља на једну хоклицу, ухватио за косу и ножем га шишао тако да је трзао, да је то све липтала крв из главе, а онда је неко довео брицу Адама Лукетића који је ручном машиницом морао да га шиша, за Петронија је изјавио да је био црн, да је имао далматинску капицу са ресама.

Сведок Петар Булета који је изјавио да су Петроније и Марко из Новог Сада дословце бајонетом ошишали Јосипа Туркаља и да се видела рупа на глави, описао је Петронија као тамнопутог са маскирном кошуљом, кожним цивилним прслуком без рукава који је био закопчан до пола на патент, да је био црн, кратко ошишан и да је имао крајишку капицу, личку капицу и кожне рукавице без прстију. – 27.04.2009. године.

Искази свих сведока нити одговарају опису оптуженог Петронија Стевановића, нити је било ко изјавио да је он носио личку капу.

Такође нису тачни наводи да је оптужени Петроније Стевановић наредио Златку Божићу да од преосталих цивила прикупи сав новац и драгоцености и да му их преда, што је овај извршио.

Из исказа сведока Петра Вулете произилази да је Коста наредио Златку Божићу да прикупи новац и драгоцености, описујући Петронија да је имао неку крајишку капицу, личку капицу. Треба имати у виду и налаз мог браћеника Петронија Стевановића који је на главном претресу изјавио,

цитирам: „До Шида у касарну задужили смо униформе СМБ да будемо сви једнообразни, титовке“ – главни претрес од 18.04.2008. године. Председник већа: „Да ли сте ви обукли неку полицијску униформу?“, оптужени Петроније Стевановић: „Не, ја сам имао шарену униформу моју, тамо сам купио на бувљаку да обучемо све СМБ кад будемо освојили, е кад уђемо, кад освојимо све то после се облачи како хоћеш, па ми смо се пресвукли већ по подне. Једини сам имао црвену беретку“.

На крају моје завршне речи морам да наведем да је суд био дужан да изведе доказ саслушањем вештака медицинске струке, да прибави фотоелаборат и зубни статус с обзиром да из медицинске документације Жупанијског суда у Вуковару Ки.Р-300/09 од 26. рујна 2011. године који се односи на идентификацију особа које су ексхумиране у записницима о вањском прегледу и обдукцији констатовано је да за наведена лица постоји фотоелаборат у прилогу и зубни статус у прилогу и да прибави извод из матичних књига умрлих за сва покојна лица из оптужнице.

На основу свега напред изложеног нема доказа да је мој браћеник Петроније Стевановић починио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 2 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ па предлажем да се ослободи од оптужбе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Направићемо кратку паузу, па ћете Ви колега после паузе.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 12 часова и 10 минута и биће настављен у 12 часова и 30 минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Колико Ви имате, хоћемо ли завршити данас Вашу завршну?

Адв. НИКОЛА РАШИЋ: Судија, ја мислим пола сата максимално.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одлично, добро.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 12 часова и 38 минута.

Бранилац окривљеног Дарка Перића адвокат Никола Рашић у завршној речи изјави:

Поштовано веће, тужиоче, уважене колеге адвокати и сви присутни у судници,

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине од 28.11.2007. године прецизираном 28.12.2011. и 23.04.2012. године мом браћенику оптуженом Перић Дарку и још тринаестиорици оптужених стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочини против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ. Одбрана окр. Перића оспорава како правну квалификацију тако и чињенично стање диспозитива оптужнице. Најпре, што се тиче правне квалификације сматра да није доказано да се окр. Перић као резервни капетан прве класе у својству команданта противдиверзантског одреда ТО Ваљево нечовечно поступао према цивилном становништву Ловаса, те да је на начин како је то ближе описано у диспозитиву оптужнице извршио кривично дело које му је стављено на терет.

Кренимо редом, одбрана окривљеног Перића је искрена и то не само од почетка овог кривичног поступка већ и раније у изјавама које су у овом поступку не користе као доказ. Прву изјаву је дао непосредно после трагичног догађаја самоиницијативно 19.10.1991. године. Следећу изјаву је добровољно дао Министарству одбране, Војно безбедносној агенцији 31.10.2006. године на позив овлашћеног службеног лица, опет добровољно, без икакве присиле. Истовремено окривљени је приликом саслушања и у МУП-у у Служби за откривање ратних злочина 29.05.2007. године и два пута пред истражним судијом 30.05.2007. и 15.10.2007. дао искрен исказ и објаснио шта се заправо дешавало у критично време у селу Ловас. Његови искази, као и одбрана на главном претресу ни у једном моменту нису у колизији јер он говори оно што зна и што се заправо стварно десило. Ниједна од наведених изјава које је он дао не разликује се од осталих. Он је говорећи о дешавањима у октобру месецу 1991. године остао доследан у свему ономе што је изјавио приликом првог саслушања. Ово из тог разлога што је истина, нека мања одступања у изјавама нису плод никаквих конструкција већ заборав и велике временске дистанце.

Кренућемо прво са анализирањем његове одбране. Анализирајући његову одбрану долазимо до следећег: на територију Славоније дошао је почетком октобра 1991. године као резервни капетан прве класе, командант противдиверзантског одреда из Ваљева, његова јединица је упућена у село Товарник, а затим пошто су преноћили упућени су у Сремске Чаковце. Са њим је дошао испред штаба Четврте оперативне зоне овде окривљени потпуковник Димитријевић који му је био претпостављени старешина. Након пар дана 14.10.1991. године потпоручник Димитријевић са једним диверзантским водом одлази у село Ловас. Перић је до 17.10.1991. године остао у Сремским Чаковцима са две чете да би преко средстава веза добио наређење од потпоручника Димитријевића да једну противдиверзантску чету пошаље у село Ловас. Како се у Ловасу налазио већи део његовог одреда одлучио је и да сам крене са наведеном четом, у Ловас су стигли у касним поподневним часовима. Истог дана одмах по доласку потпуковник Димитријевић га је позвао на састанак на коме је он остао док му нису

издата следећа наређења. Прво наређење да пренесе наређење командиру чете Влајковићу да са својом јединицом изврши претрес воћњака у близини погона Борово. Друго наређење да распореди војнике за обезбеђење објекта и треће наређење да он лично сутрадан крене у извиђање шуме Бадњара. Осим од потпоручника Димитријевића у Ловасу није примио ни од кога другог наређења, нити се јављао у команду Друге гардијске моторизоване бригаде у Товарнику, нити је био позван да присуствује било каквим састанцима осим још једног на који га је позвао потпуковник Димитријевић 18.10. у јутарњим сатима. Сва наређења која је добијао од потпуковника Димитријевића, добијао је усмено и непосредно, осим наведеног да у Ловас пошаље једну тада чету, а које је, како је већ наведено, добио преко средстава везе.

Што се тиче акције претреса терена на основу наређења које је добио од потпуковника Димитријевића на састанку да треба извршити претрагу терена воћњака због сумње да је из тог правца претходне ноћи било дејстава хрватских снајпериста, сматрао да је да се не ради о нарочито опасном задатку. Истовремено потпуковник Димитријевић је рекао да затвореници треба да крену са војском у претрес због тога што је то за њих безбедније јер тако на њих хрватске паравојне формације неће пуцати. Поручнику Влајковићу, командиру чете пренео је наређење онако како га је и добио, да се иде у претрес терена, да са њим иду добровољци као и мештани, да се иде путем ка воћњаку, да у близини пута постоје минска поља онако како је њему објашњено а да ће им иста показати мештани-водичи како би их заобишли. Дакле, строго је утврђен правац кретања који је био ван простора за који се сумњало да је миниран. Поручнику Влајковићу је наређено да командује наведеном акцијом као и да се приликом командовања консултује са лицем по имену Јоца командантом добровољаца обзиром да исти има више војничког искуства. Приликом преношења наређења били су присутни и командири водова Стојковић, Плавшић и окривљени Јосиповић али нико од наведених се није бунио нити је тражио додатна објашњења за било који сегмент планираног претреса. Што се тиче јутра пред наведену акцију, нетачна је тврдња окр. Влајковића да је он постројио јединицу. Прво, постројање ПД чете, формацијски увек врши њен командир поручник Влајковић, затим Перић није повео колону до задруге нити је икад претио било ком свом војнику и треће, не зна ко је био на челу колоне нити је био присутан када је колона кренула. О инциденту који се десио у пољу детелине обавештен је радио везом од стране поручника Влајковића док је био у извиђању на супротном крају села. Након што је окривљени Влајковић и окривљени Јосиповић ухапшени и одведени у Шид самоиницијативно је следећег дана дао изјаву о дешавањима у Ловасу. О дешавањима у Ловасу за два дана колико је тамо боравио мало зна. Није му познато ко је формирао затворе, нити је чуо за постојање било какве војно-територијалне команде. Није му ни познато обавештење грађанима села Ловас нити је чуо да га је добошар икад читао. Прелазимо на исказе саокривљених.

Што се тиче исказа саокривљених изузимајући исказе окривљеног Димитријевића, Влајковића и Јосиповића готово ниједан од њих не даје значајнију улогу окривљеном Перићу, осим оне коју је имао у наведеном периоду. Окривљени Љубан Деветак тврди да се никад није званично

уознао са окривљеним Перићем, да он заправо и није био у Ловасу већ је само прошао кроз село Ловас. Потпуковника Димитријевића означава као главнокомандујућег у Ловасу. Окривљени Милан Девчић окривљеног Перића ни не спомиње, он тврди да је све наредбе до 14.10.1991.године, издавао Градимир Вељовић а од тог датума потпуковник Димитријевић. Окривљени Милан Радојчић тврди да му окривљени Перић није познат из тог периода и да га је први пут видео у Окружном затвору у притворској јединици. Окривљени Жељко Крњајић се никад није сусрео са Перићем у Ловасу јер је у спорно време после рањавања био у болници. Што се тиче осталих окривљених, пре свега окривљеног Саше Стојановића, окривљеног Јована Димитријевића, окривљеног Драгана Бачића и окривљеног Зорана Косијера, исти тврде да им окривљени Перић није познат из тог периода док се наводи окривљеног Александра Николаидиса и окривљеног Петронија Стевановића и не односе на делове оптужнице против Перића, а исти су произвољни и недоказани па нема потребе за њиховим цитирањем. Окривљени Влајковић део одговорности покушава да пренесе на окривљеног Перића покушавајући да га најпре кроз нелогичне и нетачне изјаве својих сведока у потпуности дискредитује што му не полази за руком. Што се тиче окривљеног Миодрага Димитријевића у току његове одбране и изнетим неистинама против окривљеног Перића могло би доста тога да се каже. Одбрана наведеног окривљеног од почетка овог кривичног поступка је била пуна противречности и мењала се од једне изјаве до друге, усмерена управо на то да Перића окриви за сва дешавања у Ловасу иако за то није имао никакво реалног основа. Међутим, одбрана окривљеног Перића ће се задржати на деловима исте и указати на њену логичност. Прво, у својим првим изјавама датим у овом кривичном поступку окривљени Димитријевић тврди да је био задужен за позадинско обезбеђење и војном лаику сасвим је јасно колико је то нетачно и нелогично. Наиме, немогуће је да активни официр у ЈНА који је завршио високе војне школе и прима плату од државе буде задужен за позадинско обезбеђење а резервни капетан прве класе Дарко Перић командује старијим старешинама и свој тада присутној војсци. Друго, када је увидео да таква прича не пролази одједном је постао саветник то јест, доделио је себи функцију која у војсци уопште не постоји. Затим, постао је координатор за садејство јединица територијалне одбране на том подручју иако ни та функција у војсци не постоји, већ само координатор за борбена дејства. Дакле, све време покушава да терет командовања и одлучивања пребаци на окривљеног Перића мада за то нема потврду ни од једног оптуженог као ни од сведока. Међутим, он позива ПД чету у Ловас, позива Перића на састанке, он издаје наређења за извиђање Бадњаре и претрес терена воћњака код погона „Борова“ и тачно утврђује које снаге иду, ко командује и којим се правцем креће и све то уредно евидентира у својој бележници коју у два наврата чита пред истражним судијом и признаје за своју а онда одједном постаје Перићев самозвани саветник и покушава да представи да је Перић наређења примао од неких других. Чак наводи да је са окривљеним Влајковићем разговарао о догађањима у Ловасу а њих двојица сагласно оптужују Перића. Помало чудно.

Искази сведока. У прилог одбране окривљеног Перића говоре и искази саслушаних сведока.

Сведок Лончар Душан, командант Друге гардијске бригаде приликом саслушања код истражног судије и на главном претресу тврдио је да окривљеног Дарка Перића ни не познаје, први пут га је видео у суду па је нетачно да му је овај било када, било где и било шта реферисао. Тврдио је да му се окривљени Димитријевић представио као командант јединице у Ловасу и да је све извештаје примао од њега и Вељовића. Официри штаба бригаде који су у овом кривичном поступку саслушани као сведоци, сагласно су изјавили да не познају оптуженог Перића а он се не спомиње ни у званичном оперативном дневнику бригаде. Ово је још једна потврда је у линији командовања између окривљеног Перића и Лончара био окривљени Димитријевић који је био претпостављени окривљеном Перићу.

Сведок Ратко Ђокић је такође два пута саслушан у овом кривичном поступку. Исти је између осталог потврдио да је окривљени потпуковник Димитријевић био главнокомандујући за две чете у Ловасу и да је приликом једне посете Ловасу кад га је питао да ли има проблема, окривљени Димитријевић рекао да ће да предузме претрес терена јер како му је рекао, убише их много снајперисти. Ово несумњиво доказује да је одлука о претресању терена донесена много раније јер је Ђокић био у Ловасу пре него што је Перић дошао, да Перић није имао никаквог удела у доношењу наведене одлуке.

Сведок Градимир Вељовић приликом саслушања код истражног судије тврдио је да му је надређени био пуковник Лончар док није дошао потпуковник Димитријевић који му је постао аутоматски надређен јер је старији по чину, активни потпуковник док је он по чину капетан. На главном претресу је покушао да ублажи оно што је рекао наводећи да му потпуковник Димитријевић није био надређен већ да је дошао да му пружи стручну помоћ. Као разлог због чега мења изјаву навео је да после прве изјаве размишљао. За одбрану окривљеног Перића и за суд вероватно не довољно објашњење.

Сведок Мирослав Плавшић командир Трећег вода ПД чете, тврдио је да након дешавања у пољу детелине кад се све завршило дошао је Перић и почео да грди Влајковића и питао га ко му је наредио да иде кроз детелину, да му је овај одговорио да он није могао да води акцију и да су је водили ови из „Душана Силног“ и да њега нико ништа није питао. Наведено указује да правац кретања колоне није утврђен кроз детелину која је била минирана већ је дошло до промене правца кретања током самог кретања колоне и да јасно потврђује да Перић није пренео команду над четом неком другом лицу.

Сведок Борисав Предек војник ПД чете који је чувао заробљене Хрвате у ноћи 17 на 18.10.1991.године, је изјавио да му је Перић дао четири кутије цигара да подели заробљеницима и да му је наредио да се сви стражари понашају фер према затвореницима и да нико не сме да их пипне. Ова изјава сведока кога је предложило Тужилаштво за ратне злочине јасно говори о ставу Перића према заробљеним Хрватима и доводи у сумњу тврдњу да је он према истима могао на било који начин да буде нечовечан и

окрутан. И поред тога што су у овом кривичном поступу саслушани и бројни други сведоци који су били део тадашње ЈНА, одбрана окривљеног Перића не сматра да су њихови искази релевантни, а неки од чијег је саслушања на главном претресу тужилаштво за ратне злочине одустало, позвани су у намери да се окривљени Перић што више компромитује и дискредитује. Неспорно је да је окривљеном скоро свих 20 година и неколико месеци колико је протекло од предметног догађаја не рачунајући време који је провео у притвору, да је желео да утиче на сведоке и саокривљене он би давно ступио у контакт са њима, ово поготово што је пре него што је окривљени Влајковић постао командир ПД чете на том месту био окривљени Перић и све те људе из чете много дуже и много боље познаје. Све ове године окривљени Перић није желео ни на кога да утиче шта ће говорити о дешавањима у Ловасу, његово веровање у коректност сведока тужилаштва и процену суда да ће увидети ко говори истину условила је да не предложимо ниједног сведока одбране. У даљем току завршне речи анализираћемо налаз вештака.

У прилог одбране окривљеног Перића иде и налаз вештака војне струке Бошка Антића и то нарочито следећи делови: на однос Димитријевић-Перић може се у крајњем случају применити и правило службе оружаних снага и то тачка 37 лица на служби у оружаним снагама дужна су да извршавају наређења најстаријег присутног старешине кад није присутан претпостављени старешина. Два; према расположивој документацији све снаге су од 14.10.1991.године, требале бите потчињене Димитријевићу потпоручнику у време постојања ЈНА у систему руковођења и командовања појмови координатор и саветник су непознати. Четири; јединице територијалне одбране и њихови официри нису били обучени а ни предвиђени за употребу у таквим ситуацијама. Ток оптужбе против окривљеног Перића.

Имајући у виду целокупан ток овог кривичног поступка почевши од захтева за спровођење истраге па све до прецизиране оптужнице, ток оптужбе против окривљеног Перића се мењао и то у позитивном правцу. Наиме, након спроведене истраге а затим и свих изведених доказа на главном претресу, окривљеном Перићу је стављено на терет да је наредио нечовечно, окрутно поступање према цивилном становништву Ловаса, да му је оптужени Димитријевић издао наређења да се наведено становништво користи као живи штит у претресању терена, да је био свестан незаконитости, недопуштености таквог наређења и могућих последица истог, на које је пристао, да је добијено наређење пренео својим потчињенима који су изразили своје негодовање па је одлучно поновио наредбу која се мора извршити.

Ни најновије наведене оптужбе нису тачне. Прво, недоказано је било какво нечовечно поступање окривљеног Перића према било коме нарочито према цивилном становништву. У самој оптужници стоји једна контрадикторност а то је да је наређење за наведену акцију претреса примио од свог надређеног а да је исто пренео својим потчињенима. Значи, нити је акцију планирао, нити ју је спровео па се поставља логичко питање, у чему се састоји његово нечовечно поступање? Друго, нико па ни оптужени

Димитријевић му није издао наређење да се цивилно становништво користи као „живи штит“. Уосталом, тај термин од свих оптужених никада нико није ни споменуо. Треће, имајући у виду личност окривљеног Перића о чему ће касније бити речи, да је био свестан незаконитости и недопуштености таквог наређења и било каквих других могућих штетних последица не би га ни пренео. Као што је већ речено, сматрао је да се не ради о нарочито опасном задатку. Четврто, официри потчињени оптуженом Перићу своје негодовање због наређења, због наређене акције, изразили су превасходно због страха од претреса терена, а не због било ког другог разлога, а он је само преносио добијену наредбу од стране вишег официра командиру чете Влајковићу.

Одбрана окривљеног Перића сматра да у току овог поступка а на основу изјава неких оптужених, па и сведока, налаза вештака војне струке, прочитане бележнице окривљеног Димитријевића и на простом логичком закључивању, недвосмислено утврђује следеће:

-да је окривљеном Перићу претпостављени био окривљени потпуковник Димитријевић и да му је он издао наређење да једна чета противдиверзантског одреда дође у Чаковце и из Чаковца у Ловас,

-да је окривљени Димитријевић донео наредбу о претресању терена коју је окрицљени Перић требало да пренесе окривљеном Влајковићу, командиру противдиверзантске чете.

Са овим наводима, сагласно је и Тужилаштво за ратне злочине, а како проистиче из њихове завршне речи. Међутим, оно у чему се одбрана и опзужба не слажу, а на чему је потенцирано у завршној речи тужиоца, је следеће:

Окривљени Перић је оптужен за нечовечно (окрутно) поступање. На основу изнетог, поставља се једно логичко цивилима? Примио наређење које је проследио свом потчињеном официру а коме је исто и било намењено. Да је то наређење било у писменој, на пример, форми, као што тврди вештак овде саслушан, да је требало да буде, поставља се питање, да ли би окривљени Перић као у том случају обичан поштар, био оптужен за нечовечно и окрутно поступање? Даље, Тужилаштво тврди да је Перић био сагласан са том наредбом. Нико од саслушаних у овом кривичном поступку па ни сам Перић то не каже. У војсци уопште не постоји термин „сагласност за наредбу“. То што је Перић извршио наређење и пренео наредбу за претрес окривљеном Влајковићу, не показује његов јасан став према садржини наредбе, односно да ли је он био сагласан са истом или не.

Оно што је требало окривљени, оно што је требало окривљеног Перића а у конкретној ситуацији је требало да интересује везано за наведену наредбу о претресу терена је следеће: да ли је иста садржала све потребне елементе а који су требали да буду познати његовом извршиоцу, тј. командиру чете – задатак, сопствене снаге, друге снаге у садејству, циљ и правац кретања и тако даље. Окривљени Перић приликом преношења наведене наредбе није ништа, ни додао ни изоставио, дакле пренео је онако како је она гласила у свом изворном облику. Наведену тврдњу доказују прво

делови текста наведене бележнице окривљеног Димитријевића, а затим и изјаве окривљеног Влајковића и окривљеног Јосиповића.

Да резимирам, сви ови докази указују на то да Перић, пре свега, није имао удела ни у доношењу наведене наредбе, нити је исказао било какав став о тој наредби у смислу подржавања или неодобравања исте са чисто војничке стране, он то није ни могао да уради.

Вратили би се сада још једном на формулацију нечовечног (окрутног) поступања. Иста недвосмислено показује да је Перић предузео одређене радње које се могу оквалификовати као нечовечне, односно окрутне. Међутим, у конкретном случају, остало је нејасно, које су то радње. То што је пренео наређење потпоручника Димитријевића за командира ПД чете Влајковића, шта у тој радњи има нечовечно или ократно? Да је неким случајем Перић пренео писмену наредбу и да није знао њен садржај, да ли би квалификација била иста? Да је којим случајем оптужба против Перића др угачије гласила, да ништа није предузео да спречи доношење и извршење наредбе која је незаконита, тада не бисмо имали никакву примедбу на формулацију оптужнице и сада би износили одбрану која би била ближа стварном следу догађаја.

Међутим, одбрани није јасно, шта је Перић требало да уради у конкретној ситуацији? По наводима из завршне речи Тужилаштва, цитирам: „Био је дужан да такво наређење одбије, тим пре што му непосредно нису стављене у изглед штетне последице таквог одбијања“. Перићу нико није предочио штетне последице вођења цивила у претрес, али по наводима Тужилаштва, он је то могао да зна и знао је. Поставља се питање, на основу чега се доказује његов евентуални умишљај у конкретној ситуацији? Једино што је окривљени Перић знао и могао је да зна у конкретној ситуацији, је да би га одбијањем наређења активном официру одвели директно пред Војни суд, са несагледивим последицама по њега, ово из разлога што се радило о преношењу наређења надређеног у ратним условима. Са друге стране, да је окривљени Перић изјавио да није одбио да пренесе наређење јер се плашио за себе и последице које би претрпео тешко би било окривити га за страх који је осећао и није био у могућности да исти исконтролише.

У својој одбрани поред онога што је већ наведено, окривљени Перић је изнео да је приликом доласка у Ловас био на ивици физичких и психичких снага и да његово расуђивање није било на потребном нивоу, своје стање је објаснио на следећи начин:

Временом проведеним у Чаковцу где је стално био у покрету, због недовољне самосталности командира чете и водова, јер су стално тражили да он лично решава све њихове проблеме, доказ за то је и само дешавање у Ловасу, када се војска из ваљевске чете бунила, командир чете Влајковић одмах је послао по Перића да реши наведену ситуацију уместо да је као командир чете тај проблем решио сам. Због свакодневних ноћних напада снајпериста по положајима његове јединице у Чаковцу, он је врло мало спавао. После дугог и напорног пута, у камиону од Чаковца до Ловаса, кроз простор у коме су се често дешавали напади хрватских паравојних јединица

и где се захтева константна опрезност и улаже се присички напор да се иста постигне, потпуковник Димитријевић га позива на састанак и издаје четири наређења. Окривљени Перић искрено признаје да у наведеном наређењу за претрес терена вођњака, а које је требало да пренесе окривљеном Влајковићу, није регистровао ништа незаконито. Због горе наведеног разлога, а и због психофизичког замора, није исто анализирао и прихватио, није исто мисли се на наређење, анализирао и прихватио га је у свом изворном облику.

Истовремено, окривљени Перић је добио и друго наређење, да се обезбеди мали затвор јер појединци без одобрења улазе у њега и малтретирају заробљенике. Овде имамо наређење које има за циљ да се заштите затворена лица, а са друге стране имамо наређење да се заробљена лица воде на претрес. Зато и не чуди што Перић није увидео било какво незаконито поступање у наредби за претрес терена. У тешком психофизичком стању, добија наређење од активног потпуковника и по инерцији га извршава. Дакле, он поштује виши чин, искуство, знање и године живота претпостављеног старешине и не смањује њихову исправност. Окривљени Перић признаје да зна да је недопуштено водити цивиле у претрес терена, али он чак у конкретном случају, и не зна ко су ти затвореници, што је једина истина коју у односу на окривљеног Перића потврђује и окривљени потпуковник Димитријевић. Сасвим је логично било да помисли да се ради о припадницима паравојних формација хрватске војске. У прилог томе иде и чињеница да је окривљеном Перићу окривљени потпуковник Димитријевић рекао да је извиђање „Бадњаре“ на које га шаље опаснији и сложенији задатак од претреса терена. То га је и навело да много не размишља о могућим негативним последицама и, како је сам рекао, био је сигуран да се у претресу неће ништа десити. Да ће Влајковић препустити командовање неком добровољцу, да ће он одступити од наређеног правца кретања и без икакве потребе ући у минско поље, Перић није могао ни да претпостави.

Тужилаштво у завршној речи даље констатује, а како је већ наведено, да једини од почетка поступка Перић није мењао и прилагођавао совју одбрану исказима других саопштених и сведока. Сви смо се уверили да је таква одбрана окривљеног Перића поткрепљена углавном свим изведеним доказима, изузимајући одбране појединих окривљених. Да је окривљени Перић говорио истину, потврђује и следеће: Перић ни у једном тренутку није рекао да вођење заробљеника у војне акције није кривично дело и да му то није познато. Али је рекао да му у том тренутку то није пало на памет. Не постоји ниједан разлог да му не верујемо, јер је за ових пет година покзаао и доказао да увек говори истину.

Сада бисмо хтели да укажемо на неколико ситуација о којима у овом поступку или није било речи, или није дат значај у односу на оптуженог.

Оптужени Перић је 19.10.1991. године на личну иницијативу дао изјаву војним органима у којој је рекао да је група добровољаца мучила заробљенике и да је он покушао да их смири, али да у томе није успео. Интервенисао је код њиховог старешине који је био ту присутан, али тек

после више покушаја, он је у томе успео. Ценећи ситуацију није интервенисао применом силе, јер би то ескалирало у сукоб са много већим људским жртвама. Иако је изјаву дао везано за командну улогу потпуковника Димитријевића и сазнање о дешавању на минском пољу, окривљени Перић је несумњиво и овим путем искористио прилику да више војне органе упозори на негативно поступање према затвореним Хрватима од стране добровољаца. О овом догађају Перић је известио и потпуковника Димитријевића, а о чему је говорио и у току овог кривичног поступка, што окривљени Димитријевић није негирао.

Приликом доласка на минско поље, видевши трагичне последице које су настале, окривљени Перић одмах хитно наређује да се акција и разминирање сместа прекину, затвореници врате у село а рањени упуте на пружање медицинске помоћи. У прилог овоме, иде и чињеница коју су у предмету К-25/00' пред Жупанијским судом у Вуковару сведоци Ђука Радочај, Јосип Острун, Јосип Лукетић и Томислав Шелебај који су са поља детелине враћени у задругу у село, изјавили да су их војници резервисти чували и да су имали наређење да пуцају ако било ко покуша да дође и да их малтретира. Они спомињу неког „Гана“, који је то рекао стражарима. Јасно је да је у питању Митровић Драган, под надимком „Гане“; Перићев курир који је пренео његова наређења. Именовани није могао да се појави као сведок пред овим судом, због изузетно тешке болести. Наведене изјаве сведока које су дате у Вуковару, потврдили су и неки сведоци, који су сведочили у овом поступку.

Ако се наведено има у виду, нелогично је да окривљени Перић поступа нечовечно и окрутно према заробљеницима и издаје наређење да његови војници пуцају на Србе добровољце у циљу заштите тих истих заробљеника. Окривљени Перић је одмах после догађаја на пољу детелине поднео усмени извештај потпуковнику Димитријевићу и од тог тренутка више није добио ниједно наређење од њега, нити га је овај позвао из било ког другог разлога. Тачније, о наведеним догађањима нису више никада разговарали до дана данашњег. Чак се нису ни видели до 29. маја 2007. године када су обојица ухапшени. У таквој ситуацији, Перић је донео самоиницијативну одлуку да то вече пусти затворене Хрвате кућама, што и потврђује сведок Томислав Шелебај, у својој изјави од 17. маја 1996. године, да су резервисти истог дана у 19, да су их резервисти истог дана у 19 часова пустили кућама.

По повратку рањених Хрвата из Шида п приликом њиховог смештајау амбуланту у Ловасу, Перић је наредио да његови војници обезбеде исту и не дозволе никакав приступ другим лицима, осим медицинском особљу. То потврђује и сведок Ловро Герстнер, један од рањених у својој изјави од 16.12.2003. године, датој пред Жупанијским судом у Вуковару. Изјавио је следеће: „Резервисти су нас чували, док смо били у амбуланти у Ловасу од четника, да нас резервисти нису чували, док смо били у амбуланти, четници би нас дошли поклати као што су и рекли“ Из наведеног јасно се види да све наредбе које је Перић издавао после трагичног догађаја, имају за циљ само једно, да се заштите заробљени Хрвати.

После свега што сам до сада изнео, намеће се само један закључак, а то је да је много боље што окривљени Перић није одбио да пренесе наређење за претрес, зашто? Перићево одбијање за претрес по наредби коју је добио од окривљеног Димитријевића, окривљени Перић би прекршио наредбу свог претпостављеног, пуковника Ђокића да предузима претрес терена, нити било какве друге акције. Одбијање једног резервног.

Опт. ДАРКО ПЕРИЋ: Само мало паузе, судија, концентрација му је опала, не чита добро.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћете да направимо паузу?

Адв.НИКОЛА РАШИЋ: Не, судија, ја читам као што је написано.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Седите, консултујте се са оптуженим, да видите. Није ништа страшно, Ви нисте били у овом поступку, па нека Вам Перић помогне да видите, ако сте нешто прескочили. Реците? Знам шта сте хтели да ме замолите, па смо ми ионако решили да не радимо у понедељак, па ћемо 14. маја.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи овај претрес што смо били одредили за 30. април, неће бити одржан, него ћемо за 14. мај да наставимо са изношењем завршних речи оптужених, у судници 4 у 14,30 часова. Значи поподне исто, па даље ћемо ићи, док не завршимо, целе недеље и одредили смо и ону другу недељу, све док не завршимо са завршном речи, тако да имате у виду, адвокати, од 14. до 25., сви ови дани поподне, једино је петак преподне. Рачунајте те дане, једино ако имате у организованом криминалу нешто поподне да се организујете. Изволите даље.

Адв.НИКОЛА РАШИЋ: Ја сам судија прочитао како што је, само што је случајно испуштен један пасус, па је моја сама тврдња изгубила на значају. Ја ћу да кренем од почетка овог пасуса, тако да Ви коригујте.

После свега што сам до сада изнео, намеће се само један закључак, а то је да је много боље што окривљени Перић није одбио да пренесе наређење за претрес. Зашто? Перићево одбијање да изврши наредбу да пренесе наређење за претрес, не би спречило потпоручника Димитријевића да исту изврши, Димитријевић који је прекршио наредбу свог првог претпостављеног, пуковника Ђокића, да не предузима претрес терена не би било нити било какве друге акције, одбијање једног резервног капетана не би га спречило у његовој намери да реализује планирану акцију. Та би се акција сигурно извела са неким другим снагама, можда и са добровољцима и имајући у виду сва дешавања у Ловасу, вероватно да би последице биле много теже.

И на крају да закључим, нити је окривљени Перић донео инкримисано наређење, нити га је извршио, он га је само пренео ономе коме је и било намењено. И поред свих покушаја да пронађе да ли је икад иједан официр

оптужен за ратни злочин само зато што је пренео наређење које није донео, нити је исто извршио, није ни успело. Такав случај се никада није водио ни пред Хашким трибуналом, нити у некој од земаља бивше Југославије. Чини ми се да је оптужба против Перић Дарка јединствен случај на овим просторима.

Што се тиче држања окривљеног Перића пред овим судом, довољно је већ било речи. Сматрам да је детаљно образложена његова искреност, доследност и коректност, а што се тиче његових људских и моралних квалитета, о истим могло је да се увери и веће и сви присутни у овој судници, у току трајања овог кривичног поступка.

И на крају сматрам за потребно рећи ко је уствари Дарко Перић ван ове оптужнице. Човек који је васпитаван у духу традиционалне трађанске породице и правих вредности друштва, супруг, отац два академска грађанина, срећни деда четворо унучади. Иза себе има више од тридесет година радног стажа, оснивач је невладине организације „Добри људи“ која се бави превенцијом младих против наркоманије, вишегодишњи признати и успешни ваљевски спортиста и тренер. Цео живот је поштено живео и био посвећен породици и само га је сплет околности на које он лично није могао да утиче, довео пред овај суд.

Имајући у виду све наведено, одбрана окривљеног Дарка Перића а услед очигледног недостатка доказа предлаже суду да га ослободи од оптужбе за извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл.142. став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези чл.22. КЗ СРЈ. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес **СЕ ОДЛАЖЕ.**

Следећи се одређује у дане од 14. маја 2012. године до 25. маја 2012. године све са почетком у 14 часова и 30 минута, осим 18. и 25. маја са почетком у 9 часова и 30 минута.

Довршено у 13,30 часова.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА